

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravništvu prejemani:
celo leto . . . . . K 24—	celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 12—	pol leta . . . . . 11—
četrt leta . . . . . 6—	četrt leta 5-50
na mesec . . . . . 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Tiskovništvo: Kraljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Kardona tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto . . . . . K 25—	celo leto . . . . . K 24—
pol leta . . . . . 13—	pol leta . . . . . 12—
četrt leta 6-50	četrt leta 5-50
na mesec 2-30	na mesec 1-90

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Tiskovništvo: Kraljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 34.

Ob slovesu . . .

Umirovljeni predsednik ljubljanskega deželnega sodišča, gosp. Albert plem. Levičnik, se poslavlja od svojega urada, kateremu je načeloval mnogo let in prihodnji teden stopi na njegovo mesto zaupnik in eksponent nemškega nacionalizma, Adolf Elsner.

Ta personalna prememba pri ljubljanskem deželnem sodišču je dalekosežnega političnega in narodnega pomena in se tendenca Elsnerjevega imenovanja spozna šele prav, če se objektivno premotri in oceni poslovanje njegovega prednika.

Gospod Albert pl. Levičnik je postal predsednik deželnega sodišča vsled energičnega solidarnega nastopa vseh takratnih slovenskih državnih poslancev. Zavzeli so za njega, ker je bil Slovenec in je imel pravico do predsedniškega mesta, nego tudi zato, ker so imeli specialno zaupanje v njegovo osebo izza časa, ko je pod justičnim ministrom Pražakom pomagal uveljaviti tisto murvico ravnopravnosti v justici, ki so jo takrat slovenski poslanci izvojevali.

Zasluge, ki si jih je pridobil gospod Albert pl. Levičnik v svoji lastnosti kot referent pri Pražaku, so nepozabljive in hvaležne se jih spominjamo tudi danes, ko moramo v trenutku slovesa priznati, da gospod Albert pl. Levičnik kot predsednik deželnega sodišča ni izpolnil tistih nadej, ki so jih gojili slovenski poslanci tedaj, ko so šli zanj v boj.

Stara je tožba, da so slovenski uradniki, kadar dosežejo višje mesto, dostikrat trpi in krivice, kakor nemški uradniki. Bilo bi nespametno, od njih zahtevati, naj se po nepotrebnem eksponirajo, ali naj le z najmanjšo stvarjo omogočijo kako sumničje njihove objektivnosti in popolne nepristranosti. S tem mora vsakdo računati, da je vsa višja birokracija nemška in da goji intenzivno sovraštvo proti Slovincem, da torej višji slovenski uradnik ni tako svoboden, kakor nemški uradnik v enakem položaju. Ali ta naravna obzirnost se ne sme premeniti v strahopetnost in v klečeplavstvo, najmanj pri uradniku, čigar karijera se zaključuje, ki nima ničesar več pričakovati, ali kvečjemu da dobi kako

odlikovanje, ali da se mu kaka personalna doklada vsteje v penzijo.

Sedaj umirovljeni sodni predsednik, gospod Albert pl. Levičnik, je bil tip takega slovenskega uradnika. Njemu na čast bodi priznано, da svojega narodnega mišljenja ni nikoli zatajeval, ali resnica je tudi, da ni imel nikdar ne volje, ne poguma, se po njem ravnati. Pred vsako sapico iz Grada je trepetal, vsak migljaj iz Grada je pokorno izvršil tudi proti svojemu boljšemu spoznanju, tudi če sta mu razum in čut drugače velevala. Še več! Vedno se je vedel tako, kakor da bi potreboval posebno naklonjenost in milost graške gospode, da bi bil lahko s neupogojnim hrbiščem šel svojo pot. Prav res, marsikdo, ki ga je poznal izza Pražakovih časov, ga sedaj ni umel. Pražakov sobojevnik je bil prav v zadnjih letih neizprosno preganjalec slovenskega uradovanja. S kruto roko je zatrl kolikor je mogel slovenskega uradovanja. Bil je strog predpostavljene slovenskim sodnikom in priznavljiv nemškim. Nemški gospodje so lahko delo odpravili, slovenski pa so morali še za druge delati. Nemški sodnik je lahko dobil izvanredni dopust, če je hotel kam iti za zabavo, slovenski pa ga seveda ni dobil. Nemški uradnik je imel lahko zavest, da mu pojde predsednik v vsem na roke, slovenski je moral računati le s tem, da se mu bo nametalo kar mogoče dela. Ni čuda, da gospod Albert pl. Levičnik pri slovenskih sodnikih ni dobro zapisan, slovenski narod pa je videl v njem samo še moža, ki le reprezentira našo narodno pravico do predsedniškega mesta in prav nič več.

Ali — vzlie tej brezpogojni pokornosti gospoda Levičnika napram vsaki še tako nepostavni in krivični želji graških gospodov, vendar niti ta mož ni bil graškemu nadsodišču in ministru Hochenburgerju dovolj naklonjen nemstvu in dovolj nenaklonjen slovenstvu. Gospod pl. Levičnik je bil zlasti zadnja leta, odkar je Pittreih v tistem pravzaprav le za nominalno ali za privatno rabo Slovencev, v uradu še slovenski ni hotel slišati, a vendar je bil graškim mogotcem še vedno preveč naroden in poslali so ga v penzijo ter posadili na njegovo mesto zagrizenega, brezobzirnega nemškega nacionalca, pričakujoč, da bo še desetkrat ostreje

postopal, kakor gospod Albert pl. Levičnik. Ako povemo, da je bil Elsner kot deželosodni svetnik v Ljubljani član tiste »grüne Insele« v ljubljanski kazini, katero so časih imenovali »Tafelrunde der Hochverräter«, ako se pomisli, da je bivši deželni predsednik baron Hein nekoč pričel več ljudi rekel, »da je Elsnerjeva pripadnost k družbi »grüne Insele« za avstrijskega sodnika škandal, potem šele spoznamo tendenco Elsnerjevega imenovanja in si lahko mislimo, s kakšnimi nameni in naročili bo Elsner zavzel Levičnikovo mesto.

Poguma je treha.

Kakor se je splošno pričakovalo, je prišlo na dnevni red državne zbornice tudi draginjsko vprašanje, vsaj vendar večina prebivalstva trpi vsled neznosne draginje, katero je povzročilo večidel umetno ustvarjeno gospodarsko stanje. Javnost je najbolj zanimalo stališče, katero bo zastopala v tem vevlažnem vprašanju krščansko-socialna stranka, ki živi dandanes nekako življenje amfibije — na eni strani hoče biti strogo agrarna, na drugi strani hoče zastopati tudi interese meščanstva, posebno pa interese srednjega stana. Ker je pa naša država takorekoč na razpotju, ko se pripravlja, da polagoma zapusti svojo dosedanje agrarno smer ter se vedno bolj približuje industrijski državi, tedaj je ravno stališče, katero naj zavzema stranka, ki hoče biti »ein Mädchen für alles«, silno težavno.

Kakor znano, je pa današnja draginja predvsem odvisna od trgovinske politike, katero ima zastopati trgovinsko ministrstvo in kot njegov reprezentant trgovinski minister dr. Weisskirchner. Ta je pa še vedno, čeprav velik prijatelj in zagovornik raznih kartelov in drugih velekapitalističnih in industrijskih združenj, pristaš krščansko-socialne stranke, torej pristaš tiste stranke, katere volilci se predvsem rekrutirajo iz pristašev agrarne politike. Kdor je opazoval zakulisno delovanje in postopanje trgovinskega ministra dr. Weisskirchnerja, ta je moral biti prepričan, da bo zavzel tudi na merodajnem forumu, to je v državni zbornici, tisto konvencionalno stališče, katero

bi odgovarjalo njegovemu dosedanjemu postopanju.

Dr. Weisskirchner je pa zavzel v državni zbornici stališče, kakršno morejo odobravati edinole agrarci. Kdor pozna tisto moč, na kateri slovi avstrijski klerikalizem, se ne more čuditi, da je krščansko-socialni trgovinski minister dr. Weisskirchner zavzel to stališče, kajti to moč tvori dandanes edinole avstrijski kmetovalec, ki se vsled svoje konservativnosti nikakor ni mogel sprijazniti z napredno mislijo.

Tako vidimo, da so se vsi klerikalni poslanci postavili na stališče, ki odgovarja edinole veleagrarcem, nikakor pa ne malemu kmetu v pravem pomenu besede. Vse klerikalne stranke v državni zbornici so pripravljene braniti interese onih veleproducersov poljedelskih pridelkov, napram kojim je mali kmet navaden proletarec.

Tako imamo danes v državni zbornici na eni strani interese velikih agrarcev, katere zastopajo klerikalne stranke, na drugi strani pa interese srednjega stana ali meščanstva in pa interese delavstva in proletarskega stana. Te interese bi morali deloma zastopati tudi agrarni poslanci, toda ti so se postavili popolnoma v službo velikih agrarcev. Tako je prišlo do precej nenaravnih zvez, do zvez zastopnikov meščanskih interesov in zastopnikov delavskih interesov, do zvez meščanskih poslancev in socialnodemokratskih poslancev.

Trgovinski minister dr. Weisskirchner je pokazal, da noče ničesar storiti, da se vsaj deloma olajša velika draginja, ki uničevalno vpliva na vse nižje sloje. In kakor smo že poudarjali, morajo v tem vprašanju iti skupaj zastopniki meščanstva in zastopniki delavskih slojev ter imeti pogum nastopiti z vsemi silami zoper vlado, da jo prisili h korakom, od katerih je odvisno takorekoč življenje velike večine avstrijskega prebivalstva. In zastopniki teh dveh struj imajo danes tudi moč, da izsilijo od vlade, da zavzame to, konsumirajočemu delu prebivalstva ugodno stališče, vsaj so danes na dnevnem redu drž. zbornice državne potrebe, od katerih je takorekoč odvisno biti ali nebiti sedanje vlade. Meščanske stranke seveda pri tem ne smejo biti preveč sentimentalne, preveč tankočutne. Socialni demokrati sicer trdi-

jo, da vlada na Dunaju zaradi neznosne draginje velikansko razburjenje — to razburjenje vlada tudi drugje, samo tako zelo ni razvito. Obetajo tudi, da hočejo govoriti portugalsko. Toda tega ne smemo jemati tako zelo tragično. Iz teh besed se razvidi pač samo ono razpoloženje, ona nevolja, ki vlada med ljudstvom, ki zahteva kruha, kruha in zopet kruha.

Naloga teh obeh političnih in pa socialnih struj je, da se postavijo na ono skupno stališče, ki ju ravno v tem vprašanju združuje in veže, in da to svoje stališče tudi s primernim poudarkom zastopajo napram vladi. Pri tem se mora pa vpoštevati tudi stališče našega proletarskega kmeta, ki nikakor ne spada v vrsto tistih interesentov, katere zastopajo naši klerikalni poslanci. Naš polj delec v tem vprašanju nikakor ne zavzema stališča producenta — producent v sedanjem položaju je veleagrarce, veleposestnik in fabrikant, ki se postransko peča tudi z agrarno produkcijo — temveč zavzema stališče konsumenta. In če bodo zastopniki meščanskih in delavskih slojev zavzeli to stališče ter s tem tudi branili interese proletarskega kmeta, tedaj smemo biti prepričani, da bo ta kmet prej ali slej spoznal sleparsko igro, katero igrajo z njim njegovi dosednji zastopniki.

Upamo, da bodo meščanski zastopniki in pa socialnodemokratski poslanci imeli tudi dovolj poguma v tem vevlažnem vprašanju nastopiti napram vladi tako, kakor zahtevajo to interese tistih, ki so jih poslali v državno zbornico. Če pa tega poguma ne bodo imeli in če tega svojega ugodnega stališča ne bodo izrabili, tedaj naj se ne zvrčajo krivde drug na drugega. Volilci pričakujejo uspehov, kajti od teh je odvisno njihovo najprimitivnejše življenje.

Mizerija v kmetijski justični upravi.

Samovlado nemškega »Volksrates« in vpliv na sodnike v slovenskem delu Koroške bo treba zopet enkrat prav temeljito osvetliti.

Nekateri sodniki so postali že tako narodno agresivni, da so pri

LISTEK.

Pogovor slavnega folklorista Torchecula.

Prisluškoval Ant. Crassus.

Čudna so pota božje previdnosti in nerazrešljiva kakor zmešana štrana. Ta stara resnica se mi je potrdila pred nedavnim v Parizu, ko sem sedel udobno v neki kavarni ulice du Fonarre. Pod večer vstopi suho človeče z obsejnim naravnim ogledalcem vrhu častitljive glave, kateri je predsedoval s krščansko ljubeznijo odmerjen nos. Može prisede k sosedi mizici, kjer je kraljeval samo en mladenič nad babilonsko zmešnjavo raznojezičnih časnikov. Novodošlec se prištuli brez uvoda in stegne zložno svoje krake pod njo, da pri tem nabrusi veliko liso ob gostove hlače.

»Oprostite, gospod, da brišem svoje hlače ob Vaše čevlje,« zamrmra mračno gospodar napadenih hlač; zakaj novi gost se ni popolnoma nič zmenil o opravičbi, ampak molčal zakrknjeno vsevomer.

»Prosim, prosim! Veseli me, da dobim tako vpludnega sobesednika. Dovolite obenem, da se vam predstavim: Izak Torchecul, zasebni učitelj. Bavim se zlasti s folkloristikom,

pri čemer seveda ne zametavam drugih panog vede. V sociologiji, psihologiji i. dr. sem docela doma. Name ravam se habilitirati kot docent na Sorboni, ali do danes še niso spoznali mojih vrlin: saj veste, kaj pomeni protekcionizem!

»Sedaj čakam na smrt neke namišljene veljačine v sociologiji na tukajšnji univerzi — Durkheim se baje piše — Prepričan sem, da nekoč zasedem njegovo mesto in da bo sledil duševni velikani pigmeju. Tudi v Rimu sem že čakal na nekoga, ki pa je imel pretrdo življenje; naveličal sem se vrebati in prežati na laške drobtinice. V jezi sem odložil celo ime izza bivanja v Italiji — kakor osmuše s seboj gad svoj lev. Klicali pa so me takrat »Cénévols«.

Nevzdržno se je vrtelo kolesje njegove govornosti; pri tem je naš znanec Izak krčevito stiskal monokel med četinatimi, srčecimi obrvmi in slokim nosom, ki so mu je poznal palestinski izvor. Drugo oko je tonobuljilo pred se, zakaj mož je popolnoma šepal nanje.

»In Vi, gospod, brez zamere? Dotovo ste tuje, pozna se po naglasu... Kaj, iz Ilirije ste in vrh tega Slovenec? Nisem imel še presenečenja čuti ime podobnega naroda«.

Čudna Previdnost, ki si mi dodelila, da namle rojaka v ulici du Fonarre! Najraje bi bil skočil k edinemu sodeželanu ter ga krepko obiel,

pa sem zamoril vse nostalgije nagibe in čakal raje inkognito na razplet pogovora.

»Izvrstno,« se je čudil plešasti folklorist, »povejte mi, dragi gospod, kako reko, kak pregovor ali rečenico tega novega naroda. Silno me zanima najti odsev njegovega značaja ter sploh vsa žitja in bitja v enem samem stavku.«

»Malle, peau, logis d'art, d'au moue n'a halte, halt!« je deklariral patetsko neznan moj rojak; »vevo vam besed, ki jih je čul in čital vsak sedemletni Slovenec, zakaj tiskajo se v časopisih tolikrat, celo pesmi in epigrame veržijo na te besede, ki so bleste na slehernih vžigalcah.«

»C'est excellent, par Abraham,« je zanosljal vsičen folklorist, »še enkrat, prosim... Ah, kako jednato; to so gotovo same pozornice, navidezno brez zveze, ki pa mora obstajati vsekakor. Čakajte par hipov.«

»Malle²⁾ peau³⁾ logis d'art⁴⁾ — nekam mistično, ampak fino izraženo? Vaš narod dokaj potuje po kupčijskih opravkih, peča se posebno s prodajanjem kože (morebiti so nosorogove ali celo pithecanthropove?

¹⁾ Čitaj: mal položi dar domu na altar!

²⁾ Mal = kovčeg.

³⁾ Po = koža.

⁴⁾ loži dar = bivališče umetnosti.

grand dieu!); za umetnost se briga pa še zlasti to prosvitljeno ljudstvo. V sleherni vasi se blesti zlat napis: »Hiša umetnosti. Kiparstvo, slikarstvo, glasha, poezija cvete bujno in bohotno, kakor nikjer drugje.«

Drugi stavek tolmachi mi je težje. D'au moue⁶⁾ n'a⁷⁾ halte⁸⁾ hart⁹⁾: od gospodarskega in prosvetnega stališča preidemo po čudovitem stiku misli na psihološko zrelščje. Vidiki se pomnože, problemi poglobe. Če smem zaupati osivelosti svojih las, bi dejal, da misli drugi del maksime značiti nasleduje: ljudje imajo pri vas jezike precej na mokrem, zgovorni so, da jim nobena zaklopica ne zatvori plohe besed. — Sedaj pa sledi precejšen skok, skoro nepremostljiv. Tvegal bi naslednje razlago: pride pa dan povračila tem klepetavim govornikom, ki dobe konopeno kravato okoli rejenega vratu in nekoč bodo bingljali z — vesal.«

»Nedosežno primerno razlagate, veliki mojster,« se ga je usmili poslušalec in se tiho muzal hebrejskemu pritlikavcu, ki so se mu od zadovoljstva razkrenila usta od ušesa do ušesa. Izpulil je bil iz nedrja rdečo ruto in usadil vanjo svoj nos, ki je

⁶⁾ do = voden, a, o

⁷⁾ mu = šoba,

⁸⁾ na = nima,

⁹⁾ halt = odmor,

¹⁰⁾ ar = vrv za obešanje

povzročil jerihonsko odmev, da se je stresla trhla krsta učenjakovega duha od vrha do tal.

»Le nekaj nijans bi dodal vašemu ostroumnemu tolmačenju. Pri nas se res prodajajo kože, ljudske kože, ki jih veličine in voditelji zlagajo v svoje kovčege ter stroji za mošnje, kamor poleg drugih spravljajo tudi mladi upokojeni patri in fratri žolte ekine, da jih ne bi rabili, ker imajo bivališča urejena z veliko umetnostjo in komfortom. Potuje se pri nas pač nemalo: kateri izmed mojih rojakov bi prenesel samoto, da ne bi bil vsaj enkrat videl Vaše bivše jutrovske in sedanje zapadne domovine?«

In še veliko je govoril o templjih umetnosti, razsejanih po grških, o velikih svetovnih napravah slovenske zemlje, ki se obetajo dandana od »vodenih šob brez odmora«, omenil je končno konopeni motovž, ki ga zadržujejo veliki demagogi na centralni stolp električnih vislic — za svoje onemogle nasprotnike. Toda izrazil je osebno mnenje, ki ga je črpal iz sibilinske knjige »Gesta Gentium«, da bo ubil strašni električni tok rabeleje same, dočim ne bo zadel žrtev na slabem prevodniku — konopeu. »Oprostite, cenjeni sobesednik, kako se imenuje arečno mesto, ki vam je dalo zibel?« je pripomnil iznenaden Torchecul. »Mateulek, oziroma uradno Chegothvavasse, najmodernejšje vevemesto, na lagunah solidano.«

vseh nemško-nacionalnih prireditvah in društvi v prvih vrstah. Naj se nam ne oponaša, da smo ozkočrtni. Toda tako, kakor delajo nekateri gospodje v slovenskem delu Koroske, ne more več iti dalje in treba bo tozadevni material spraviti na pravo mesto. Tak sodnik očito kaže, da mu je tudi pri sodišču njegov »Turner«, »Sünger« ali »Bundesbruder« najljubši brat proti kateremu Slovenec kratkoma ničesar ne opravi. Ali pa pridejo ljudje z raznimi nemško-nacionalnimi znamenji pred sodišče in takoj se spremeni obraz. — To se pravi justico ponižati v politično vlačuho in gospodu predsedniku deželnega sodišča v Celovcu bi svetovali, da vendar enkrat svojim podrejenim organom, posebno na deželi v slovenskem delu ostentativno in agresivno politiziranje prepove.

Kaj drugega je v nemških krajih. Tam ni »Sokol«, tam ni drugih slovenskih društev, ki dan na dan pridejo v nasprotno stiko z nemški mi društvi in tako tudi s sodniki. — Sodnik, ki je v društvu najhujši nasprotnik Slovencev in se udeležuje hujšakajočih prireditve, ne more biti drugi dan istim Slovincem pravičen, posebno na deželi ne, kjer je malo oseb. Če pa v Celovcu posebno nižji sodni uradniki pri vsakem političnem rumelnu tvorijo precejšnji del, to naposled ne povzroči nobene posebne škode. Prebivalstvo se temu k večjemu pomilovalno smehlja.

Tudi imenovanje novih sodnikov za Celovec je zopet na dnevnem redu. — Gospod svetnik Kness si je ba je radi nervoznosti in radi tega, ker je bil z delom preobremenjen, v Lassnitzlöhne pri Graecu prezeval vrat.

Njegovo mesto je začasno izpolnjeval svetnik Spitzer iz Trga (Feldkirchen), ki pa je bil imenovan na dvojezično ampak na nemško mesto. Vsled tega, ker je sodil v takojimenovanem dvojezičnem senatu, se je še bolj pritiskalo na priče in obtožence, da naj nemško govorijo. Naravnost mučno je bilo včasih poslušati, kako so se obtoženci in priče trudile, da bi ugodile takim željam.

Seveda ravno tako mučno je poslušati n. pr. gospoda svetnika Moritscha, ki predseduje v kazenskem dvojezičnem senatu, če govori slovensko.

Naravnost talentiran mora biti vsak, ki hoče razumeti ta jezik in smiliti se mora vsakemu, kdor posluša, ne samo stranka, ki ima pri teh razpravah opraviti, ampak tudi predsedujoči svetnik, ki se slovenščine še vedno ni mogel boljše naučiti.

Takim razmeram ne bo drugače priti v okoliščini, kakor da se bodo izdajali stenografski zapiski o takih razpravah.

In vendar se hoče celo tak senat spopolniti s sodnikom, ki gotovo sam rad ne sedi v tem senatu in ki ne zna besedice slovensko.

Umrl svetnik Kness je bil sicer rodom Slovencec, toda ne po miselnosti. Kar pa se mora z zadovoljnostjo konstatirati je to, da je ljudi dobro razumel in znal z njimi tako govoriti, da so ga tudi stranke razumele. — To je najmanj, kar moremo zahtevati v interesu strank, pravice in pa sodnikov samih, ki se morajo vendar eramovati v zavesti, da se s stranko ne morejo popolnoma razumeti.

Mi opozarjamo gospoda predsednika deželne sodnje in pa naše poslance na bližnja imenovanja in na to, da se naj pazi v prvi vrsti tudi na jezikovne zmožnosti. Z grožnjami, da se naj nemško govori pred sodnijo, se dandanes nič ne opravi. Tudi na Koroskem ne.

Skraini čas pa bi tudi bil, da se sistemizira v Celovcu za dvojezični kazenski ali pa za dvojezični civilni senat, še kako novo mesto svet-

nika. Kajti ti gospodje so tako preobloženi, da s svojim delom in s strankami res težko izhajajo. Posledica temu je, da morajo takorekoč vse zadeve z neko divjo naglico presojevati, kar pa ni v interesu pravdi in tudi ne sodnikov samih. Tudi v tem oziru bo treba zopet enkrat stopiti v javnost.

Glas iz Krke.

»Domoljubovemu« dopisniku, kateri je najbrže identičen s onim, ki se ponosno naziva »homo aristos«, so predstojajo občinske volitve skoro gotovo zmešale pamet. Na to kaže njegova dopisa iz Krke v 46. številki »Domoljuba«. Reče mieli v svoji zmedenosti, da je Krka Ljubljana in zato kaže na mene kakor na kakšnega »veleizdajalca«, sovražnika Avstrije in katoliške cerkve. S tem je dokumetiral da je, ali zrel za blaznico, ali pa popolnoma izprijen človek, kateri nima nobenega čuta za resnico in pravico. Drugače si človek pač ne more tolaščiti vroka tako brezobrazno - lažljivih dopisov. Razume se samo po sebi, da nima poguma, podpisati se pod svoje laži, ker bi ga v tem slučaju za ušesa potegnili pred sodišče, kjer bi se mu dala prilika, podpreti svoje gorostasne laži z dokazi. Sedaj je seveda na varnem, ker ga uredništvo »Domoljuba« ne bo izdalo in je tudi odgovorni urednik imun, vsled česar ga ne morem tožiti. Iz zasede napadati poštene ljudi, kateri se braniti ne morejo, zna pač samo kak klerikalec; za dostojnega človeka je to sramotno. Sicer bi ti pa moralo biti znano, da ti na Krki ne bo nikdo verjel, ker si pač predebele laži napisal; kaj pa mislijo »bravci« »Domoljuba« o meni drugod, me proklete malo briga. Komu pa toraj poješ? Da si pri Krčanih zadel na gluha ušesa, upam, da se boš o tem prepračil pri volitvah.

Sedaj pa nekoliko pojasnila k tvojim lažem:

Vašeni v Kitenvrhu, s katerimi sem zadnjič govoril, mi morajo potrditi, da jih nisem nikdar prosil, naj me volijo. Je pač to navada tvojih prijateljev, za katere se njihove žene prošio naj jih volijo. Koliko sem občini koristil, nočem po tvoji navadi obešati na veliki zvon v časopisu, saj je dana vsakemu občanu priložnost, se prepričati, kako se je v občini gospodarilo poslednja tri leta. Dovolj je, ako pripomnim, da je sedanji občinski odbor prevzel pred tremi leti 2720 K dolga, katerega je vsega poplačal in je za prihodnje leto pričakovati samo 9 ali 10% občinsko določilo. To menda ni tako slabo gospodarstvo, kakor ga ti slikaš. Seveda, ako bi šlo po tvoji volji, bi ne zadoštovala za pokritje občinskega proračuna niti 100% obč. naklada.

S pravo eigansko brezobraznostjo lažeš tudi, da je bil od vlade na ponudbo denar za občinska pota in da sem v imenu župana odgovoril, da ni nič takih potov v občini. Dokazi, kdaj sem storil kaj takega, in bodem v tem slučaju takoj izplačal dario 200 K društvu »Orel« na Krki. Ako pa nočeš tega, se vsaj podpiši pod to svojo laž in upam, da te bo potem za vselej minilo veselje, tako grdo obrekovati. Vsak pameten človek mora spoznati in vedeti, da se denar od nikoder ne ponuja, in da se mora za vsak vinar podpore prav nadležno prositi. To je naš občinski odbor tudi storil in je po županstvu zaprosil deželni odbor podpore za občinska pota. Ako ti je torej toliko lažje na blaginji občine, skušaj pomagati s svojim vplivom, da bo deželni odbor uslišal tozadevno prošnjo. »Za pravdani« denar te najbolj greje! Verjamem! Boš moral pa že potrpeti

bojnih časov, da bode občinski odbor tak, da ne bode znal drugega, kakor samo na kitajski način odklanjati tvoje predloge. Glede »Sokolskega denarja« si se zopet debelo zmotil. Prišel bi bil raje k občinski seji in bil bi slišal na lastna ušesa, da se je dočel denar porabil deloma za poplačilo občinskega dolga, deloma se bode porabil za občinske potrebe v prihodnjem letu, 200 K se je pa darovalo gasilnemu društvu, kar se je pač spodobilo, ker je vse premoženje gasilnega društva last občine in je občina kot taka jako malo prispevala za gasilno orodje. Praviš, da stvar še ni končana. Uboga domišljija! Morša meniš, da bode občinski odbor hodil k tebi po tozadevne direktive? Še pač korenito motiš!

Glede mojih »laži«, da bode zaradi farovža grunti prodani, si pač sam lahko zračunš, da ni moja trditve tako neosnovana, saj si se menda toliko matematike naučil. Nov farovž je bil proračunjen na 31.000 kron v kateri proračun pa ni bila postavljena postavka za demolaranje sedanjega farovža, kateri pač ne bode sam lezel narazen kakor kakšen klerikalni konsum. Sigurno sem, da bi veljalo vse skupaj 50.000 K in ker bi se morala ta vsota vzeti na posodo in posojilo amortizirati, je brezdvomno, da bi farani plačali v vseh letih amortizovanega dolga z obresti nad 100.000 K. To pa menda niso imale solze, posebno ne za take »bogataše« kot so Krčani. Upam, da se bodo tudi najbolj zaslepljenemu odprle oči, da bode spoznal, kam merijo tvoje laži. Drzneš se še tako nesramno lagati, da je farovž tak, da je sramota za vsa fara. Uverjen sem, da ni niti enega človeka v fari, kateri bi ti to pritrdil, ako bode le hoteli resnico govoriti. Je pač »lažnjavi« Ključek« proti tebi pravi pritlikavec. Premajhen farovž menda tudi ni saj za enega samega pa zadostuje pet sob in to v kraju, kjer morajo farani prebivati v strganih kočah in ni niti enega posestnika v fari, da bi imel tako hišo kot je farovž. Seveda, župnik želi, da bi bil farovž nov in sličen kakor vili, a uveriti se bode moral, da fara ne zmore tolikega bremena kar je v svoji razsodbi pripoznala tudi c. kr. deželna vlada.

Župnik je mogoče lahko drugih nazorov, saj ni živel nikdar v pomnikanju in ne more vsled tega pojmiti resnične bede svojih faranov. To je torej resnica in upam da je tudi dopisniku znana.

Glede drugega dopisa v »Domoljubu« pripomnim samo, da nisem jaz prav v nobeni zvezi z dopisom v »St. Dom.«, kar mi lahko tudi uredništvo potrdi. Zadeva glede zvonjenja mi je pa znana v toliko, kolikor mi je vdova pokojnikova sama pravila. Rekla je, da je župnika prosila, naj možu zvoni z vsemi štirimi zvonovi, z je župnik pripomnil, da mu ne bo, zato, ker ni bil »cerkven človek«, in da se tudi njemu »črznaga« ko je pokojnik pred farovžem vpil pri konurenčni obravnavi. V koliko se to postopanje sklada z temeljnimi naukom krščanske vere: »ljubezen do bližnjega«, naj župnik sam premišlja.

Kar se tiče »buračev«, je resnica, da se je za marsikateri pritožil, da ni nič dobil; priča temu seveda nisem bil, ker nisem bil zraven.

Na druge neslanosti pa niti ne odgovarjam, saj pač vsak občan lahko ve, da je vse, kar si napisal, ostudna laž v namenu, spodkopati pri občanah ugled, kar pa, upam, da se ti ne bo posrečilo pri vsi tvoji hudobnosti in obrekljivosti.

To je moj odgovor na nesramne obrekovale napade v zadnjih dopisih v »Domoljubu«. Uverjen sem, da bode vsak občan pri tem lahko spre-

videl, na kateri strani je resnica in to mi je v zadovolženje.

Da bi pa dopisnika prepričeval, to mi niti na um ne pride, ker sem uverjen, da je on, držeč se zvesto zloglasnega gesla: »namen posvečuje sredstva« zati v sebi vsak najmanjši čut resničoljubja in pravičnosti.

Drugi odgovor na omenjene insulte dobi dopisun pri občinskih volitvah. Do tistihdob pa: »Na svidenje«!

Jožep Boritnik.

Predavanja v Novem mes'u

Čitalnica v Novem mestu je pričela s predavanji. Prvi je predaval dr. Dragotin Lončar, profesor v Idriji: »Slovenci v kulturi in politiki.« — Dr. Lončar nam je podal karakteristiko 17. in 18. stoletja ter vpliv te, tako važne dobe na justico, gospodarstvo, verstvo in šolstvo evropskih narodov. Od te prosvetljene dobe imamo Slovenci ljudsko šolstvo in društvo za povzdigo kmetijstva. Reformacija je zapustila pri nas jezikovno kulturno dedščino; dala je slovenskemu preporodu literarno sredstvo. — Nastopila sta Cojz in Vodnik. — Francoska filozofija je vzbudila tretji stan. — Pričenja se pojavljati narodnost: nastajajo mlada Nemčija in mlada Italija. — Združenje Slovanov ni bilo mogoče. Zato smo zaželeli po nekem idealnem združenju: rodila se je slovenska vzajemnost. Gaj in Vraz stremita po jugoslovanskem kulturnem združenju: ilirizem. Narodno - kulturni pomen Prešerna vidi predavatelj v tem, da je pisal Prešern v narodnem jeziku, da so ga vsi razumeli.

Z uvedanjem ustavnosti v Avstriji so bili postavljeni Slovenci pred nov, do sedaj jim še neznan problem, pred politiko. — Politika je po dr. Lončarjevi definiciji praktična sociologija, torej delo, ki sloni na znanosti sociologiji. — Do tedaj so bili politični faktorji le nemški kapital, češko, poljsko in madžarsko veleposstvo. — Z ustavnostjo pa stopa narod pred politični problem. S tem se pričnajo med narodi politični in gospodarski boji. — Začuti se potreba kulturnega in gospodarskega dela, od katerega so odvisni politični uspehi.

Slovenci smo kmetijski narod. — V kulturnem oziru nas je vodila duhovščina, politično je nastopil Bleiweis, ki je podprejal kulturo politiki. — Zato je bilo slovo nekake dekla politike. Za Slovence važen je bil nastop Dežmana, katerega Slovenci nismo znali ceniti. — Dežmanu je sledil njegov učenec Levstik. — Levstikov pomen je v njegovem kritičnem nastopu na literarnem polju: on nas je učil svobode besede, ki ne pozna razlike med stanovi in socialnimi stališči. — Levstik je hotel postaviti namesto rodoljubja resnico, namesto vere v avtoriteto kritični razum. Nasproti negativnosti je postavil pozitivnost. Po Levstikovih stopinjah je hodil Stritar, ki je v svojih dunajskih sonetih bengalično razsvetlil slovensko kulturno in politično življenje.

To so prvi lepi početki naš ga kulturnega in političnega uveljavljanja. — Od tega nas je odvrnilo nepraktično rusofilstvo in naš narodni radikalizem. Imeli smo veliko navdušenja, pa malo dela, malo ofenzivnosti, katero zahteva predavatelj za politiko. — Namesto tega dela smo postavili brezplodno navdušenje za ideale, ki se do sedaj še ne dajo doseči.

Predavatelj nam je slednjič kratko začrtal problem malega naroda. — Kot mali narod imamo Slovenci posebne dolžnosti. Malo število mora nadomeščati velika kultura.

Narodno delo mora biti pri nas socialno delo v kulturnem smislu, političnem in gospodarskem. Treba nam je gospodarsko dvigniti jedro slovenskega naroda, malega kmetia in delavca, poljedelskega in obrtniškega.

Strinjamo se z nazori gospoda predavatelja, izvzemši z njegovim presojanjem slovenske vzajemnosti in ilirizma. — Slovanska vzajemnost je čisto naraven pojav, pri nas, malem narodu še naravnost, nego pri ostalih večjih slovanskih narodih. — Ob nastopu narodnostnih bojev smo zaboteli gnotne in moralne podpore večjih slovanskih narodov. In današnje poznavanje socialnih, političnih in kulturnih razmer ostalih slovanskih narodov je deloma plod te slovenske skupnosti. Ilirizem dosedaj še ni obrodil veliko sadov. Vendar pa so stiki jugoslovanskih narodov vedno ožji. — Kulturnim in gospodarskim stikom morajo slediti tudi drugi. — Slovincem v politiki je računati s premočjo sosedov. Te premoči ne paralizuje v sedanji dobi še tako intenzivno domače kulturno, gospodarsko in politično delo. Nemci so si ustvarili svoj jaseen političen program in delajo na tem programu z veliko doslednostjo na vseh poljih. — Madžari ravno tako. — Za nas je matematična resnica, da reši nas avstrijske in ogrske Jugoslovane le ožje politično združenje avstrijskih Slovanov, in zlasti pridobitev Poljakov za skupno slovansko avstrijsko politiko proti sedanji avstrijski nemški politiki. — To je edina mirna ustavnost, po kateri se nam zagotovo narodni obstoj. Narodno avtonomijo, ki je prednogoj za naš kulturni in gospodarski razvoj, dosežemo le tem potom. Čim pozneje nastopi skupno politično delo avstrijskih Slovanov, toliko manjše je naše narodno telo, naša narodna moč. Gosp. dr. Lončar je za kulturno vzajemnost s slovanskimi narodi, jaz bi formuliral stvar tako: kulturno vzajemnost z Rusi in izvenavstrijskimi in izvenogorskimi Slovani, kulturno, gospodarsko in politično vzajemnost, in to zadnjo ne v zadnji vrsti pa z avstrijskimi in ogrskimi Slovani.

V soboto, dne 19. novembra je predaval g. Makso Pirnat o Stanku Vrazu in njegovi dobi. G. predavatelj nam je naslikal Vrazovo v »Dijalabijah« izraženo ljubezen do samoborske ljubice ter ljubezen do domovine v tako živih barvah in v tako lepi, fini, lirčni obliki, da smo to Vrazovo ljubezen sami čutili. — Pričan sem, da je g. predavatelj markikoga pridobil, da bo vzel »Dijalabije« v roke. — in —

Sokolski dom na Jesenicah

Bilo je pomladi leta 1909, ko ni imel jeseniški »Sokol« nobene strehe in nastalo je vprašanje, ali naj društvo še obstoji, ali naj pade. Prišlo bi bilo gotovo do hude krize, če ne bi bila prisločila ustanovnika, gospoda Trevn in Schrey. O tem smo že svedodbeno pisali in ponovimo le toliko, da je jeseniški »Sokol« sedaj navezan edino le na dobroto gospoda Trevna, ki mu že drugo leto prepušča brezplačno telovadnico. To bi bilo naravnost drzno, da bi se društvo še nadalje zanašalo na pomoč gospoda Trevna, ker je on itak največji dobrotnik društva in ga v naprej gotovo ne bo pozabil. Ko je društvo imelo stavbišče, se je jelo misliti na gradbo »Sokolskega doma«. Obrtniki so se oglašali, načrti so se delali, denar se je zbiral, a žal, ravno denarja je bilo premalo in ga je premalo še danes. V vseh naprednih časopisih je bila prošnja za darove, v kateri so bile označene vse težkoče, s katerimi se

napreduje. Na vsaki razstavi se nam pokaže v novi, še ugodnejši luči, da je pravo veselje njegov razvoj zasledovati. Izmed sedaj razstavljenih olj mi najbolj imponira njegov »Semenje«, v katerega je Vavpotič z enostavnimi sredstvi vedel spraviti vse polno pisanega semanjkega življenja in vrvenja, in pa prikupljivo lepa slika »Potočnice«.

Sr. Magolič star., znan po svojih prav dobro izvedenih pokrajinskih slikah z ljubljanskega barja ali obrežja Ljubljane, je vrlo nadarjen in spreten samouk, ki se tudi prav razveseljuje razvijati. Njegova »Trnovska cerkev« je prav čudno delo.

Tukajšnji realni profesor Werner ima na razstavi nekaj čedno in vestno izdelanih akvarelov, ki prav dobro ugajajo.

Pogrešamo pa na tej razstavi precejšnje število domačih slikarjev, tako, da moramo reči, da je najmlajša doba le po svojih poglavitih reprezentantih skicirana. Birolia, Gaspari, Jakhel, Klemenčič, Koželj, Marčič, Smrekar, Šantelj, Trtnik itd. itd. niso vpsali ničesar.

(Konec prihodnj.)

»Ee, ee, neverjetno! Vaši predniki so bili torej vazali pri Gotih!). Kako se lahko sklepa na davno kulturno stanje iz ene same besede! Tudi iz drugih simptomov se marsikaj razbere. Tako sem pred leti sklepal iz barvnega pigmenta, da pri redekožeh Sioux otročnica takoj po porodu ostavi postelj, kamor se vleže mož in si da streči za dobo dveh tednov. To hipotezo so potrdili potovalci, glavni etnologi in etnografi... Napišem Vam Slovincem, ali kako se zove, kulturno zgodovino za moje habilitacijsko delo: Knjiga bo obsegala dobo od Gotov do konopa. Prepričan sem, da me boste podpirali s podatki in se v to svrhu večkrat prikazali v rue du Fonarre.

»Au revoir.

»Abientot, Izak Torchecul!... Tako sem se bil pogreznil v čudovišne zmožnosti brezobzega plešatega ženija, da mi je nevidno izblapl tudi moj rojak izpred oči. Tisto noč sem sanjal o Izaku, ki je postal iz Cenévolsa — Torchecul. Videl sem ga, kako se je prelevil v kameleona, potem se na nerazločljiv način razploščil v tiskani papir, podoben kakemu staremu časopisu; ko pa je prešla noč, se je razblinil v nevidno meglico.

1) Chez (še) = pri, goth (go) = Got, vavasseur = podvazal.

Jubilejska umetniška razstava.

(Dalje.)

Poglejte na pr. Haynejev Pogled na Kranj ali Pernhartovo Pogled na Cerknjsko jezero. Haynejev Kranj učinkuje nemirno, ker v sliki ni ravnotežja, Pernhartovo Cerknjsko jezero učinkuje mirneje samo zaradi tega, ker je slikar oblake na nebu razpodel tako, da se ravno nad osrednjem krajino blešči nekoliko svetlobe, ki gledalčevu oko potegne nase, da ne bega splašeno po vsej tej na vseh točkah do skrajnosti natančno in nadrobno izdelani krajini. Da Pernhart ni uporabil tega umetnega sredstva, bi njegov krajinski portret učinkoval prav tako nemirno, kakor mora učinkovati vsaka podoba, ki nima gotovega središča, v katero se stekajo vse tajne črte in v katero se neho te upre naše oko, kadar sliko motrimo. Strnenova Ljubljana pa je kakor naenkrat ulita. Gledalčevu oko se brez nemirnega iskanja takoj ustavi v naravnem podobnem središču in potem začne slika učinkovati s čim dalje prijetnejšo silo. Zadi se ti, da sediš na znani klopi na tivolskem razgledu in da se ti pase oko nad tem lepim raztegnjenim mestom, ki tam

doli žariv rumenih žarkih zahajajočega solca. In ker se slikar nikjer ni spustil v drobne nadrobnosti, katere si lahko sam ustvarjaš v svoji fantaziji, se ti vzbudi zavest nemotene celotnosti kakršne fotografija ne more dati. In prav to je prvo, kar treba zahtevati od vsakega resničnega umotvora, zlasti pa od krajinskih portretov. Iz prav taistega vzroka je Strnen one dele na sliki, ki leže ob robu očesovega obzorja, le bolj skiceiral, dočim je središče izdelal s toliko nadrobno, kolikršno dopušča nemirna svitloba zahajajočega solca.

Prvotno vsako obliko, zaničujoči, zgolj le lepoto barv obožujoči in platno z velikimi barvenimi lisami ometujoči impresionizem je še najbolj ublažil M. J. a m. a. Njegove krajinske podobe se odlikujejo po svoji jasni razumljivosti, po prijetni, lepo ubranih barvah in po vse težave z lahkoto zmagujoči tehniki. Brez dvoma se je Jama v tej kratki dobi razvoja naše moderne še najhitreje razvijal. Če je Jakopič lirik, je Jama naturalist; njegove podobe so živi izrezki iz narave, brez vsake sentimentalnosti, pa neodoljivo lepi v svoji enostavnosti in naravnih preprostosti.

Prav iskrono je obžalovati, da mojster Vesel ni vpsal niti ena stvar, še bolj pa je obžalovati, da se je poslednje čase slikarstvu docela odpovedal in se posvetil kmetijstvu,

tisti Vesel, v katerega smo vsi stivali tolike nade.

Kakor smo videli, so se ustanoviteli naše moderne, naši preporoditelji, tekmo časa drug od drugega precej razločili tako v značaju, kakor v smeri. Napredek je torej očitven. In da so ti mojstri v življenje prizvali celo vrsto učencev, je prav tako razumljivo kakor razveseljivo.

Saša Šantel, odličen grafik, se v slikarstvu prav srečno razvija, Gustinčič in Magolič ml. kažeta lep talent za krajinarstvo in že dokajšnjo spretnost. Škof, Zupan in Zupaneec pa stejejo med naše najmlajše impresioniste. — Slovenskim impresionistom sta se pridružila Nemea Sedmogradčan Myaz, reden obiskovalec Gorenjske in velik ljubitelj slovenske moderne, katerega je vprav slovenska umetnost napotila do tega, da se je posvetil slikarstvu, in pa Dunajčan Stöhr, član in bivši predsednik dunajske secesije, posestnik v Bohinju, ki sta oba tudi na razstavi zastopana.

Svoja pota hodi iz ruske šole izšli, zelo, mogoče še celo preveč plovčiti Peter Zmitek, ki je tudi na tej razstavi zastopan s celo zbirko slik in risb najrazličnejšega obsega, ki kaže, kako ta prizadevni slikar stremi za reanim razvojem.

Iv. Vavpotič, ki je izšel iz pariške šole, zadnja leta na čudo hitro

ima boriti društvo, toda glejte: Samo eden se je odvalil prošnji, in ta je bil gospod notar Luka Svetec. Ta gospod je pač vedel, kaj se pravi boriti se ob meji proti tolikim sovražnikom, kot je na eni strani nemštvo, na drugi klerikalizem, na tretji kapital. Ali se oni gospodje govorniki še spominjajo shoda v Ferjanovi dvorani? Kdo je bil po večini na shodu narodno - narodne stranke, to so bili člani »Sokola«! Ali se še spominjajo obnega zbora v Mesarjevem salonu, na katerem so nas navduševali in nam obljubovali podpore in posredovanja. Mi smo si vzeli njih nauke k srcu, a s tem še ni nič naraslo v »Sokolov«! Blagajni. Bile so lepe besede, a ostale so samo besede. Kdor danes dvomi o potrebi »Sokolskega doma« na Jesenicah, ni napreden, še manj pa naroden. Redni člani našega »Sokola« so z malimi izjemami vsi tovarniški delavci, ki si s trdim delom služijo kruh in so vrhu tega še najzadnji v tovarni. Koliko jih je moralo oditi v tujino in iskati dela, med tem, ko tovarna sprejema rajhsovske delavce. Poleg težkega dela cel dan, ne vidi prijaznega obraza in samo zato, ker je »Sokol«. Mojster rolni nad njim, klerikaleci ga zbadajo s svojimi neslanostmi, socialni demokrati se mu smejejo, češ, prav ti je, čemu si »Sokol«! Zvečer pride zmučen domov in bi se po večerji rad razvedril med brati, posebno če ni tolovadil. Kam hoče iti? V gostilno zapravljat denar? Namesto da bi se vsedel v društveni dom, tam kaj čital, ali se kaj učil n. pr. glasbo, ali za kakšno predstavo. Brat bi vedel, kje najde brata in kje je kot brat »Sokol« doma. Vsega tega sedaj ni in vsled tega tudi ni mogoče napredovati.

Kdor naše razmere pozna, ve, da je tako, kdor jih pa poznati neče, sovraži obnežno delo in ne sme zamisliti, če bo tam hlapec, kjer je sedaj gospodar.

Tannhäuser.

Spisal kapelnik prof. Fric Reiner.

Brez dvoma moremo reči, da je boj okoli Wagnerjeve umetnosti dobojevan: Rikard Wagner je ostal povsod popoln zmagovalac s svojo umetnostjo. Tako ni možno dandanes več pisati za njo ali proti nji, nego le še o nji. Wagnerjeva umetnost ne potrebuje več nikakih braniteljev in pokroviteljev, ker je vzvišena nad vsemi napadi. Zato hodim pri občernih epohalnih pomembnosti te umetniške pojave in z ozirom na omejeni prostor, ki mi ga more dovoliti »Slovenski Narod«, omejit se v svojih naslednjih izjavah ter govoriti vobče le o Wagnerju kot opernem komponistu. Specijalno pa še o njegovem »Tannhäuserju«.

Od mladosti že je plaval pred Wagnerjevo dušo ideal: ustvariti dramo, v kateri bi se beseda in ton združevala v najpopolnejši umotvor. Tako se je njegovo delovanje gibalo iz izza mlada — ne oziraje se na njegove poetične zmote v operah »Svatba«, »Vile«, in »Prepoved ljubne« — v eni smeri docela enotnega organskega razvijanja. Ta njegov razvoj temelji v romantiki. Snovi Wagnerjevih pesnitev so zajete iz srednjega veka, iz nordijske pravljice, krščanske legende, viteštva in ljubnega pesništva; iz zgodovine, mitov, pravljic in narodnih pesni je zajemal Wagner kot pesnik vse najlepše motive, ki so bili potrebni njegovemu duhu in sreči, da bi izrazil z njimi svoje popolnoma romantično svetovno naziranje v človeku idealne čistosti. S tem idealiziranjem čiste človečnosti je Wagner še razširil do danes obseg romantike ter jo je dvignil do najvišjega razvita. Ideja odrešenja — temeljna ideja romantične — se vleče kakor rdeča nit skozi vsa dela Wagnerjeva: tukaj ideja odrešitve grešnika po zaslugi čiste device, tam zopet Parsifal kot odrešenik odrešenika.

Opera »Tannhäuser« je v kronološki vrsti tretja njegovih muzikalnodramatičnih mojstskih del. Začel jo je pisati poleti v Parizu l. 1841., ko je dobil v roke narodno pravljico o Tannhäuserju in narodno pesem o pevski tekni na Wartburškem gradu. Obe snovi je združil, vzel je iz njiju najlepše motive, izbral jedro, ustvaril novo organsko enoto, ki ji je dodal za središče legendo o sveti Elizabeti. Tako so v Wagnerjevi pesnitvi zedinjeni trije motivi iz narodne pravljice in legende (Tannhäuser, Elizabeta in Wartburška tekma) v povsem novo, Wagnerjevo romantično, viteško in krščansko pesnitev. Srednjeveški motiv, da se čisti človek žrtvuje za nečistega in prevzame krivdo omadeževanega, je postal tudi v tej Wagnerjevi operi glavni in temeljni dramatični motiv. Zaključek stare balade, v kateri se je vrnil Tannhäuser zaradi papežev neizprososti zopet k Veneri, je izpremenil Wagner tako, da ozeleni Tannhäuserjeva romarska palica ter s tem naznani umirajočemu pevu, da mu je bog odpustil. V efektivnem kontrastu si stojita v operi »Tann-

häuser« nasproti politosti, nasladnosti in divja pohlepnost ter čista, nedotaknjena, devična globoka ljubezen, hrepenenje po najvišjem, najsvetjšem — Venera in Elizabeta. Ta kontrast se kaže najpregnantneje, ko Tannhäuser vpricho Elizabeto za svoje slavo Venero, zamaknjen v razkošne spomine nekdanjih blaznopoltnih užikov v naročju boginje ljubne. V tej točki opere je vrhunec dramatičnega dejanja, in vse, kar sledi, je le posledica tega izbruha. Tannhäuser se zave svojega zločina in se zgrudi. Finale II. dejanja od besed Elizabete: »A prosim zanj, za njegovo življenje...« so poetičnomuzikalni višek opere, točka, ki jo imenuje Wagner »os« vsega svojega dela. Od hipa, ko se skesani Tannhäuser zgrudi, se nas poloti sočutje z njim in z njegovo usodo, ki se konča tragično v III. dejanju.

V »Tannhäuserju« vidimo, kako raste iz stare skladbene tehnike nova; poleg zaključnih oblik stare opere (pesem Veneri: »Tebi spev donik, romanca Wolframova, marš in vstop gostov, ki so muzikalne enote), so druge muzikalne točke prizorna značaja; razdelitev v prizore je razširjena sploh preko vse opere in ni brez tradicionalnih form. Edina izjema je finale III. dejanja, kjer je muzikalnodramatski slog izveden skoraj do popolnosti. To spremlja izrazito deklamacijo melodičnega značaja motivično koloristični orkester, ki izraža samostojno vse dogodke in čustvene preembe oseb. Orkester izvršuje še tukaj tisto nalogo, ki jo je Wagner orkestru v muzikalnih dramah kasneje sploh prisodil in jo sistematsko izvedel do popolnosti. Orkestralni uvod k III. dejanju izpolnjuje vrzel v dejanju: romanje Tannhäuserjevo v Rim. Temeljna misel opere je v overturi muzikalno združena; ta misel je kompromis med programsko glasbo in sonatno obliko. Wagner je v svoji brošuri o uprizoritvi »Tannhäuserja« sam podal programsko razlago overture ter govori o kontrastu med razbrzdano polnostjo in med čistim brepenenjem najgloblje ljubne. Pri zaključku overture se združita nasprotna elementa, duh in srce, bog in narava ter se strneta v posvečenem poljubu ljubne. To združitev in strnitev obeh elementov v okviru oture je Wagner v svoji pariški prireditvi svoje opere opustil. Ko je bila opera namreč l. 1861 v Veliki operi uprizorjena, se Wagner ni hotel pokoriti zahtevi, da naj vložijo v II. dejanju običajni balet, nego je razširil prizor v gori Veneri v obširen bakhana, overture pa je izpeljal naravnost v prvi prizor. Kakor prepletajo v »Večnem mornarju« motivne skupine balade vso opero, prav tako prepletata glavna motiva: zbor romarjev in motiv Veneri — vso opero »Tannhäuser«. Teme je uporabljal Wagner večkrat motivično na ta način, da spominja na prejšnje dogodke ter veže vse dejanje. Seveda je Wagner večkrat izpremenil isti motiv, vselej primerno dotičnemu prizoru, v ritmičnem, tonalnem, harmoničnem in instrumentalnem oziru. Prava cena muzikalne evolucije v »Tannhäuserju« pa ni v teh motivičnih poizkusih — saj je dosegel z njimi višek dovršenosti šele v »Ringu« — nego v enotnorazlični harmonični in instrumentalni formi celote, v za tisti čas novozvočni modulatorji in harmoniji, ki je delovala kot novodiskritje izvirnega genija.

Z »Večnim mornarjem« je začel Wagner odkriti boj za reformo opere, a s »Tannhäuserjem« ga je nadaljeval. Do popolne zmage pa se je dobil Wagner v Bayreuthu z »Ringom« in »Parsifalom« (1876—1882). Za Wagnerjem pobira stopinje ogromna večina modernih skladateljev, posnemaio ga, toda dosegel ga ni doslej še nihče.

Dnevne vesti.

Italijanska pravna fakulteta, zaradi katere je bila poleti v proračunskem odseku obstrukcija, ki jo povzročila odgodenje parlamenta, dela vladi tudi sedaj ob otvoritvi novega zasedanja mnogo skrbi. Italijani so v začetku zahtevali, da se mora zakon o ustanovitvi italijanske fakultete rešiti pred drugimi zadevami, zlasti pred proračunskim provizorijem in grozilo, da bodo glasovali proti proračunskemu provizoriju, če se tako ne zgodi. Ministrski predsednik se je teh groženj menda ludo ustrašil, kajti na prvem sestanku načelnikov klubov je pritiskal na vso moč, da se naj dožene in odobri zakon o ustanovitvi italijanske pravne fakultete. Vsled odstopa načelnika proračunskega odseka vodi ta odsek podnačelnik, ki je Čeh in ta je dal Bienenrthu koj razumeti, da se mu nič ne mudi sklicati proračunski odsek. Kakor se kaže, se je tudi bojevitost italijanskih poslancev nekam poglobila, oziroma so začeli diplomatizirati. Zdaj stoji na stališču, da naj se v odseku najprej dožene generalna debata o italijanski fakulteti, ki je bila že meseca julija skoro konča-

na, potem pa naj odsek reši proračunski provizorij. Šele kadar bo ta rešen, naj se začne splošna debata o italijanski fakulteti. Iz tega se vidi, da so Italijani vsaj glede proračunskega provizorija zapustili svoje stališče, oziroma je hočeje zapustiti, čim jim da konec generalne debate o fakulteti gotovost, da hočeje vladne stranke glasovati za njih zahtevo.

Zoper dragljake. Kakor znanu, so klerikaleci v kranjskem deželnem zboru srdito nastopili proti predlogu narodno-naprednih poslancev glede draginje. Ker imajo klerikaleci večino, so dotični predlog tudi odklonili. Takrat so se klerikaleci šli velike prijatelje kmeta. Blagor kmečkega ljudstva so imeli na jeziku, o kmečkih koristih so govorili in tako so nastopali, kakor da bi bil ves kmečki stan uničen, če bi se mestni prebivalci mogli časih mesa do sitedga najesti. Zdaj smo izvedeli iz govora trgovskega ministra dr. Weisskirchnerja v večerjajši seji poslanske zbornice nekaj zanimivega. Minister je posebno poudarjal, da imajo v obeh teh deželah kmečki poslanci veliko večino. Istina je tudi, da imajo na Gornjeavstrijskem in na predarlskem vse drugačno življenje, kakor na Kranjskem. A v zvezi temu so kmečki poslanci predarlski in gornjeavstrijski bili za uvoz argentinskega mesa, in se nič ne boje, da bi ta uvoz kaj vplival na živino. Kranjski klerikalni poslanci pa so bili proti takemu predlogu. Izgled predarlskega in gornjeavstrijskega dež. zbora kaže, da naših klerikalcev pač niso vodili stvarni nagibi. Živino, kmečka korist in kar so klerikaleci šli navajati, to je bila sama preteza. Odklonili so predlog narodno-naprednih poslancev, ker so sovražniki mestnega prebivalstva. Kolikor slabše se godi mestnemu prebivalstvu, toliko lažje se da od klerikalcev podjarmiti. To je stara resnica. Kder vlada uboštvo, tam evete klerikalizem. Zato se klerikaleci tako zavzemajo, da bi mesta oslabil tudi gnotno, saj sicer nimajo upanja, da bi jih dobili v roke.

Čehi in dr. Susteršič. Na posvetovanju čeških poslancev glede ustanovitve enotnega češkega kluba so različni govorniki ostro kritikovali in obsojali politiko dr. Susteršiča.

Čuden slučaj usode! V tistem času se je ustanovilo v Ljubljani »Društvo ljubiteljev poljskega naroda«, na katoliški podlagi seveda, ker je 95% članov iz izredne zaveze med samimi slovenskimi kranjskimi duhovniki. In glej ga spaka! Ravno ob istem času pa je vložil delegat dr. Susteršič v avstrijski delegaciji resolucijo, naprejšeno proti skupnemu finančnemu ministru Burjano, da bi ga s tem odstranil: in resnično so vsi katoliško-poljski delegatje, oziraje se na ravno kar ustanovljeno »Društvo ljubiteljev Poljakov v Ljubljani« glasovali — proti predlogu načelnika slovenskega kluba dr. Susteršiča! Ali ni to izraz dobrega, da prav presrečno sporazuma med katoliškimi Severo- in Jugoslovani?!

V nedeljo ob 4. popoldne! Zakaj smo to zapisali? No, zato, ker je dr. Susteršič et Komp. ob tem času sklical svoj protestni shod v veliko dvorano »Uniona«. Vzemimo svinčnik v roko, pa računajmo, kako je prišla »la bella compagna« s prevzvišenim cerkvenim predstaviteljem na čelo do zaključka, da bi bilo nedeljsko popoldne najugodnejši čas za protestno zbiranje. Tedaj: Ljubljana ima več nego 1000 hiš, kojih prebivalci so vsi katoliškega veroizpovedanja. Vsaka hiša (povprečno) ima po tri dekle-krščenice. To da že 3000 glav! Samo to je tužna okolnost, da se mora te protestujoče glave samo šteti, a ne tehtati! — Ker med temi tisočeriimi glavami ni bilo niti 500 volinih upravičencev, bode rezultat pri 12.000 ljubljanskih volilcih precej neznan. To smo hoteli pribiti.

Ali ne žive med Jugoslovani tudi pravoslavni Srbi in Turčini? Ako hočemo od kakega človeka utehe in pomoči, je prvo to, da tisti človek tudi še živi, eksistira in pa, da ima gnotna ali vsaj moralna sredstva, s kojimi mi lahko pomore! — Dr. Susteršič pa, ki apelira v zadnjih svojih fermanskih poslanicah na vse južne Slovence v Avstriji, pa Srbe kar kratko malo ne pripoznava! On piše in govori vedno le o Hrvatih in Slovencih. Kolikor je nam znano, so v naši poslanski zbornici tudi zastopniki, četudi ne mnogobrojni — ki so prevzeli s poslansko častjo tudi sveto dolžnost, zastopati interese pravoslavnih podanikov Nj. veličanstva. Počemu jih prezirajo? Seveda po intencijah vladike Vrh Bosno bi bilo želeli, da v naši monarhiji izginejo sploh — vsi Srbi! Hine...

Argentinsko meso. Vlada je za mesec februar, marec in april dovolila upeljati kvečjemu 800 ton zamrznjenega argentinskega mesa.

Dve tretjini tega mesa pojmeta na Dunaj. V mesecih december in januar bo upeljanih 650 do 800 ton. Koliko tega mesa dobi Ljubljana, oziroma če ga sploh dobi, še ni gotovo.

Obč. kriza v Pulju. V občinskem svetu v Pulju so nastala velika naveskrizja, valed katerih hoče župan Varetan odstopiti.

Dunajski humorističen list »Muskete« za Julijana. Izdajatelj in sotrudnik humorističnega lista »Muskete« so priredili v Brnu večer s predavanji in izročili čisti dobiček v znesku 1610 kron 38 v nemškem julijanu. To postopanje bo pridobilo temu listu mnogo prijateljev med slovanskimi čitatelji!

Otvoritve I. kranjske lovske razstave se je izvršila danes opoldne. Ta razstava predstavlja vse one stvari, katere je dežela Kranjska razstavila na mednarodni lovske razstavi na Dunaju. Razstavo je otvoril deželni glavar pl. Suklje in je v svojem govoru omenjal lepo uspešno lovske razstavo dunajsko, ki je bila prirejena v proslavo osemdesetletnice prvega avstrijskega lova, cesarja Franca Jožefa I. Na tej razstavi je zavzemala tudi jako častno mesto dežela Kranjska. Ker si pa te razstave niso mogli ogledati vsi Kranjci, tedaj je izvrševalni odbor sklenil, da te razstavo ponovi v Ljubljani. S to razstavo je naša dežela pokazala, da ima razven svojih naravnih krasot tudi v lovskega oziru mnogo zanimivega. Končno je poudarjal, da lovstvo ni samo sport, temveč je tudi v gospodarskem oziru velikega pomena. Naposled se je spomnil vladarja ter pozval navzoče, naj zakličejo vladarju trikratni »Slava!« S tem je razstavo otvoril. Otvoritve so se udeležili dež. predsednik baron Schwarz, dvorni svetnik grof Chorinsky, dež. vladni svetnik Laschan, deželna odbornika dr. Lampe in dr. Pegan, svetnik Hren, fin. ravnatelj dvorni svetnik Kliment, ravnatelj finančne prokuratorie Pessiaek, baron Apfaltrern, gozdarski nadzornik Rubbia, divizionar Matusek, polkovnik Radčević in mnogo drugega občinstva, posebno mnogo je bilo oficirjev. Predsednik izvrševalnega odbora je grof Margheri, podpredsednik dr. Ivan Lovrenčič, tajnik pa fin. tajnik dr. Ponebšek. Razstava je jako okusno aranžirana in reči moramo, da kdor si jo bo ogledal, mu ne bo žal. Danes je ne moremo opisati, pač pa to storimo v par dneh. Ponovimo še enkrat, naj nikdo ne zamudi, ogledati si te v istini krasne razstave.

Popravek. V snočnjem podlistku naj se pri karakteristikah slikarja Jakopiča čita: Jakopič se ne utrudi iskati, kako bi v svoje krajine vdahnil — čare, ne pa: Jakopič se ne trudi.

Umrl je snoči na Viču v starosti 67 let upokojeni nadučitelj gospod Jakob Mar. Pokojnik je bil jako ugleden učitelj in je užival v vseh krogih občne simpatije in spoštovanja. Blag mu spomin!

Arreacija. 21. t. m. je ukradel nekdo v Spodnji Šiški stanujoči tovarniški delavci Leopoldini Babnik iz kovčega dva petkronska tolarja, Magdaleni Babnik pa par novih čevljev na zadrgo, vrednih 16 K. — 23. t. m. je nekdo s silo odprl kovčeg Magdalene Babnik in razmetal njegove vsebine ker je očitno iskal samo denarja. Kot sumljivega so aretirali že večkrat kaznovanega in v St. Vid nad Ljubljano pristojnega konjskega mešetarja Antona Dobnikarja ter ga izročili okrajnemu sodišču.

Nesreče. Andrej Selan iz Hauptmance je bil poklican, da bi prepeklani premog zmetaval v klet. Ko je pri dotični odprtini privzdignil težko ploščo, je začetil, da mu je nekaj v hrbtu počilo. Zdravniki so na njem konstatirali težko poškodbo. — Levo oko si je pokvaril pri zidanju v Lavrici Erman Cimulini, ker mu je omet brizgnil v oko. — Janez Plajbes, 79letni občinski ubožec, je v Zvoniku padel zunaj stanovanja in si zlomil levo nogo. — Rok Kralj, usnjarski pomočnik v Mallyjevi tovarni v Trzinu, je po nerodnosti vtaknil levo roko v vzdigovalni stroj. Stroj mu je roko zdrobil. — Franc Medle, Zupančičev hlapec, je hotel na cesti skočiti na voz. Pri tem je pa padel ter mu je kolo šlo čez desno nogo. — Jožef Kovacič, hlapec pri Andreju na Viču, se je na cirkularni žagi užgal v desno roko. — Jožef Marčič, hlapec pri Gorsetu, je bil od konja, ko ga je napajal, s kopitom udarjen na desna rebra in nevarno poškodovan. — Albin Jebačič, mizar v Ljubljani, je padel na stopnicah pri Čevljarškem mostu in si poškodoval desno roko. Vsi so šli zdravniške pomoči iskati v tukajnjem deželno bolnišnico.

Arreacija. Prijeli so 58letnega, na Vrhniki pristojnega mesarskega pomočnika Franca Verbiča, ter ga izročili ljubljanskemu sodišču, ker je na sumu, da je ukradel posestnika Fr. Škrjancu in pa posestnikovega sina Petra Fava ju v Spodnji

Šiški par čevljev. — 23. t. m. so prijeli v Breznici 21letnega, v Selcu, okraj škofjeleški, pristojnega mizarkega pomočnika Mihaela Aliča, katerega so zaradi raznih tatvin s tiralnico iskali, ter ga izročili okrajnemu sodišču v Radovljici. — Na Viču so orožniki prijeli brezposelnega delavca Filipa Golarica iz Belovara in Milana Stojčiča iz Čertolova v Slavoniji, ker sta se brez dela okoli potepala in beračila.

Klofutani kamniški Majer v »Slovenec« od veselja prav po otročje poskakuje, da je prizivno sodišče imelo usmiljenje z njim pri pogledu na skesani njegov obraz, s katerim je on sedel na obtožni klopi. Zdaj je pa njegova čast rešena! Par klofut je sicer že davno pohlevno spravil in še-le čez leta ga je pred sodnijo bilo malce sram teh klofut in branil se je z lažjo, da je le prerana smrt njegovega protivnika preprečila, da ni izšel in dobil krutega zadoščanja. Ima pač posebno pojme o časti, ta Majer, ta vzor-uradnik in telantov-ponos! Kamniški meščanje in sploh vsi spodnji ljudje pa imajo čisto drugo sodbo o njem in njegovem značaju, ki se levi, in o njegovem nedostojnem vedenju pri resnem sestanku dostojnih mož in to vpricho cesarjevega kipa in slike! Le tako pogumno naprej in Majer utegne postati še Obermajer! Avancementa pa je krvavo potreben. Težko preživlja sebe in milostljivo z ostalo mesečnino 36 goldinarčkov.

Iz opekarne barona Borna v Trzinu se čujejo vprav gorostasne stvari o početju nemškutarski delovodij s slovenskimi delavci. Ne samo, da jih zasramujejo z najgrjimi poskami, mladoletne delavce celo prepevajo. Delavci morajo celo letno sčezno delati do 7. ali 8. ure zvečer, pa tudi ob nedeljah in praznikih so primorani delati. Pristojne oblasti tega ne vidijo ali pa morda nečejo videti. Zapovedovanje je seveda nemško; ako delavce ne razume, ga opusajo ali pa celo odpuste, kakor se je zgodilo junija meseca z nekim akorkandantom. Ker ni dal nemškega odgovora, so ga spodili, pa so se seveda pošteno opekli.

S Pristave pri Trzinu se nam poroča: V nedeljo 20. t. m. so šli štirje gospodje iz Trzica v Pristavo domov. Ko srečajo dva človeka, jima voščijo dober večer. Dobili so surov odgovor in kar naenkrat začneta tista dva človeka brez vsakega povoda na glavni cesti streljati. Velika sreča je, da ni bil nihče zadet. Eden ali drugi gospodov bi bil gotovo zadet, da niso tekli. Streljala sta dva nemškutarja, to je dva človeka, ki pa nemškega jezika niti ne znata dobro. Kako se pišeta, bi vedela povedati neki Kurmik in neki Sedaj. Podobni slučaj so se zgodili že večkrat. Človek ni ponoči nikoli varen pred pijačo nemškutarsko druhljo.

Napaden in težko ranjen. 68 let stari prevzihtar Franc Gruz iz Tiha boja v litijem okraju se je napotil pred nekaj dnevi ob 8. zvečer malo natrkan iz Kirhnaverjeve gostilne v Sv. Križu domov. Kakih 50 korakov od gostilne ga je na okrajni cesti napadel s kolom neznan človek, ga prevrnil po tleh in zvekel kakih 70 korakov daleč na travnik. Tam mu je neznanec vžil v usta neko jedko tekočino, ga vlekkel še do strmece ob cesti in ga zvalil na cesto. S ceste ga je vlekkel potem še na polje, kjer ga je končno pustil. Pri tej priliki je vzel neznanec Gruz tudi denarnico z 9 K. Gruz je dobil več poškodb in ima tudi roko zlomljeno. Do polnoči je ležal na polju, potem pa se je splazil v hlev posestnika Jožefa Ovna, kjer je prenočil. Storiča je zasledujoča.

Dva tatova aretirana. Pred približno enim mesecem je bilo ukradenih kajzarici Margareti Juha v Danub, okraj Lož, iz zaprtega stanovanja 94 K. — Kot storiča so izsledili sedaj hrvaška delavca Antona Senedja in Ivana Miškulina, false Krekovića, v nekem kamnolomu pri Nabrežini in ju oddali deželnemu sodišču v Ljubljani. Oba priznavata tatvino in sta povedala, da je Senedj ukradel, Miškulin pa je stal na straži. Plen sta si tatova razdelila na polovico.

Iz Ilirske Bistrice se nam poroča: Pred dobrim pol letom vložilo je tukajšnje županstvo na kabinetno nisarno prošnjo, da se vas Ilirska Bistrica povzdigne v trg. Najbrže se prošnja odbije in Bistrica, ki se v zadnjih letih čudovito naglo razširja, ostane in nadalje vas. — Sosebno letos se je v Bistrici mnogo zidalo. To zimo pokrijejo še impozantni Sokolski dom. Stavba bode ponos na Bistrici, temveč cele Notranjske! Poletu, mislim v mesecu avgustu, bode Sokolski dom slovesno izročen svojemu vzvišenemu namenu. — Pereča sodniška vprašanje ni še danes v pravem tiru. Tako važna zadeva se tja in sem vlačijo, brez vidnega rezultata. — Novi okrajni in železniški zdravnik dr. Gregorič, nastopil je svojo službo. Mož, ki smo ga v zadnjem času močno pozdravljali, se nam je močno priljubil. Vse kaže, da smo v osebi dr. Gregoriča dobili izbornega, vest-

sega zdravnik. — Parna opekarna prešla bode najbrže v druge roke. Mi smo prepričani, ako bi bilo vodstvo parne opekarne takoj izpočetka v strokovnih rokah, bi tovarna v Koszih izborna delovala. — Nova tovarna za cikorne surgate se nam obeta, po novem letu se baje z delom prične. — Tovarna testenin Znidaršič & Valerčič, deluje že nekaj časa z novimi, velikanskimi iz Švice došli stroji. Tovarna je s svojim izbornim blagom zaslovela po celim slovanskem jugu. Te dni mudil sem se v Zagrebu. V velikem hotelu čital sem na jedilnem listu: »Narodne testenine«. Poklical sem natakarja in ga vprašal kje so te narodne testenine. Začuden me pogleda rekoč: Ali ne poznate narodne testenine Znidaršiča in Valerčiča? In prav je tako, da i naši bratje Hrvatje vedo ceniti okusne testenine iz slovenskega juga! — Letina v bistriški dolini letos ni bila dobra. Slabo, deževne vreme je močno uplivalo na razne pridelke. Jabolk je bilo obilo in le v Kilovčah naložilo se je 15 vagonov kislih jabolk za Nemčijo. Plaevali so 5 do 6 kron za 100 klg. Češpelj letos ni bilo. Naš kmet je rojen žganjekuhar. Tudi je kraška slivovka povsod dobro znana.

Napad na cesti. Dne 2. novembra proti večeru je šla Friderika Czarda iz Vitovš v Razdrto. Na državni cesti na samotnem kraju pri Zingercih je dohitela 22 let starega Jožefa Smoljana, delavca brez stalnega bivališča. Ko mu je povedala kam da gre, se je hotela izogniti neznanca s tem, da je krenila na desno stran ceste. Smoljan je prišel po prstih za njo in jo prijel za vrat. Dekle ga zavrne naj jo pusti, ker nima denarja, na kar jo je izpustil. Nato sta se lovila kakih 10 korakov naprej, obdolženec jo je vjel, držal z eno roko njeni roki, jo zvrnil na tla in ji tiščal usta. Z velikim naporom in s krikom se ga je dekle ubranilo ter zbežalo v 300 korakov oddaljeno Kavčičevo hišo. A tudi orožniki so mu bili kmalu za petami. Smoljan taji, da bi bil on napadalec, a dekle odločno potrdi, da je on tisti. Za kazen se mu je prisodilo 5 mesecev ječe.

Iz Trbovelj. Že dolgo, skoro vsak dan se sliši evljenje in tuljenje iz naše rudniške restavracije. Kaj naj to pomeni? Odgovor je sledeč. Tu imamo nekega »viteza« inženirja, kateri ima res fletnega, dobro dresiranega psčka. Vsak moment, kadar se »plemenitemu« gospodu zljubi, ko mu pes ne parira, ga da na verižico in ga v pravem pomenu besede vleče na vrt. Tam mu z robcem zamaši gobček, ali ga pa drži za gobček in sedaj se prične pravo bičanje in udiranje po ubogi živalici. Tu in tam se sliši mil glas med tem pa pokanje in butanje. Ker ni samo to, da ga bije, on je tako »viteški«, da ga tudi meče iz kota v kot, kakor žogo. Če ga opominjaš, ti jo zarobi nazaj: »Pes je moj in vas nič ne briga.« Seveda je tvoj, ampak delaj z njim, kakor se spodobi!! Kje pa ste gospodi člani društva za varstvo živali? Kje pa ste gospodi redarji? Zadržaj povsod tam kjer jih ni potreba. Saj od 8. naprej lahko delaš po naši dolini kar hočeš, kajti g. F. že mirno spi in se mu sarja od rib in drugih živalic, ki jih je nalovil ta dan.

Dixi.

Iz popotne torbe. Rateče pri Zidanem mostu dale so Južni železnici 6000 kron, da je železnica sezidala postajališče. Na postajališču se pa šopiri le nemški napis: »Ratschach bei Steinbrücke«. Narodni ponos, kje si?! Sploh postopa čudno Južna železnica. Upeljala je nove vozne listke z nekaj slov. besedami, sicer pa so imena postaj na listku še vedno popolnoma nemška. Slovensko besedilo je le: Velja za 2 dni in osebni (brzovlak) vlak. Revizorji na slovenskem ozemlju imajo le nemške bloke! Zakaj ima pa tržaški revizor italijanski blok? G. revizorja Sirca in v Ljubljani poznamo kot zavrednega Slovence, naj se saj on potegne, da udobe slovensko-nemške bloke!

Skozi okno so kamenje metali. Iz Celja poročajo: Dne 21. novembra so v stanovanju Rozalije Grušovnikove v Dobrni pri Celju metali skozi okno kamenje. Razbitih je bilo pri tem več šip. Ko je kamenje frčalo v stanovanje, so bili v sobi Rozalija Grušovnikova, njena osemletna hčerka Jožefa in pa gostja Marko Premr. Ti so čez dan sadje prešli. Ko so ponoči prišli domov, je začelo kamenje frčati v stanovanje. Rozalija Grušovnikova je prvi kamen s tako silo zadel v prsi, da je zakričala ter se zgrudila na tla. Premr je bil na rami ranjen. Grušovnikova in njena hči so se skušale skriti pod posteljo. Komaj ste bili pod posteljo, zadene kamen petrolej svetilko ter jo razbije. Goreči petrolej se je razlil po mizi in po tleh. Brezdvornost bi se zgodila velika nesreča, če bi ne prišli na pomoč sosedi ter pogasili ogenj. Kamenje je metal dninar Miha Kok, in sicer, ker se je hotel maščevati na Grušovnikovo.

Trojček povila. V Cršaku, občina Svečina, je v sredo povila revna

vinčarjeva žena, Marija Martova, trojčka, in sicer dve zdravi deklici in enega dečka. Mati in otroci so rasmiroma zdravi. Siromašni starši imajo že šest otrok, od katerih ima najstarejši 14 let.

Težavna aretacija. V Konjicah se je pred nekaj dnevi v neki gostilni silovito obnašal kmečki sin Franc Poreb. Ko ga je občinski redar hotel pomiriti, so se vzdignili drugi fantje proti redarju, tako da je bil ta primoran poslati po orožnika. Došel je orožnik Peter Lesjak, ki je hotel Fr. Poreba aretovati. Karel Poreb je hotel brata oprostiti, zato so tudi njega hoteli aretovati. A tega si ni dal mirne dopasti ter je potegnil nož, da bi se oprostil. Orožnik je bil vsled tega prisiljen rabiti bajonet. Karel Poreb je dobil en zbodljaj v stegno; ker so še vedno ni hotel udati, je dobil še eno rano. Šele zdaj so mogli upornega aretirati in spraviti v občinski zapor. Na poti pa je zbežal Franc Poreb vsled pomoči prijateljev; dobili so ga še drugi dan.

Prste mu je odrgalo. Iz Ptuja poročajo: Dne 24. novembra se je v mestni mizarski delavnici pripetila nesreča. Mizarskemu pomočniku Fr. Hojkerju je nek stroj odrezal vseh pet prstov desne roke od prvega členka.

Samomor. Dne 14. novembra je skočil v Dravo pri borovskem brodu hlapec Janez Umnik, pristojen v Zihpolje. Trupla še niso našli.

Vlom v poštni urad. Iz Pontablja poročajo: 24. t. m. ponoči so neznanzi zlikovci vlomili v poštni urad ter odnesli 200 K. O storilcih od zdej nimajo sledu.

Tragičen konec odvetnika dr. Volpija. Pišejo nam iz Trsta: Včeraj popoldne se je v svojem stanovanju v ulici St. Vito št. 25 ustrelil v sence tukajšnji odvetnik dr. Anton cav. Volpi nobile de Monopole ter ostal na licu mesta mrtev. Vest o tem tragičnem koncu občeznane in priljubljenega odvetnika se je bliskoma raznesla po vsem mestu in naredila povsod mučen vtisk. Meseca julija je namreč ravno na tak tragičen način storila konec svojemu mlademu življenju njegova hči, poročena šele nekaj mesecev z nekim Lloydom. Svojo naravnost krasno in velenoobrazno hči je ravno on — oče, največ prisilil v zakon z Lloydom, kar je ona očetu na ljubo storila. Ali bila je toliko značajna, da se ni mogla hliniti svojemu možu, katerega ni ljubila, zato se je nekega dne meseca julija — zastrupila. — Njej je sledil tudi nesrečni oče! — Dr. Volpi je zapustil pismo, v katerem sporoča, da od časa smrti svoje hčerke nima več miru, posebno še, ker mu je soproga od testega dne vedno bolelna in jo je napadla grozna nervoznost. — Temu žalostnemu svojemu položaju ne more drugače storiti konec, kakor s — smrtjo! — Pokojni odvetnik Volpi je bil občeznana in spoštovana oseba. Bil je predsednik tržaške dirkališke družbe, ravnatelj gledališča »Verdie«, odbornik tramvajске družbe itd. — Kakor že uvodoma rečeno, je njegova tragična smrt naredila po vsem mestu zelo mučen vtisk.

Roparski napad. Iz Trsta poročajo: V starem mestu sta dva, kuhar Hektor Schermer in fakin Rajmund Nieder, napadla kuharja Janeza Gorija ter mu vzela štiri krone in pa čevlje.

Samomor mornarja. Iz Pulja poročajo: 20letni mornar Vencelj Felkel, doma iz Prage, si je v stražnici pri vratih mornariške vojašnice pogнал iz svoje puške kroglo v prsi in je bil na to takoj mrtev. Felkel je prostovoljno vstopil v vojno mornarico. Vzrok samomora je neznan.

Avstrijske trgovske ladje in brežični brzojav. Trgovinski minister je izdal naredbo, vsled katere morajo imeti avstrijske trgovske ladje, ki prevažajo potnike iz avstrijskih pristanišč čez Gibraltar in Aden, brežične brzojavne postaje. Te postaje morajo biti sposobne, brzojavnim putem obveščati najmanj 100 morskimi milj daleč in morajo služiti v to, da lahko obvešujejo z obrežnimi postajami in s postajami na drugih ladjah, ne glede na sistem. Avstrija je prva, ki je izdala tako naredbo, ki je za varnost pomorskega prometa zelo važna.

Elektrotradiograf »Ideal«, zraven glavne pošte ima od sobote, dne 26. novembra do torka, dne 29. novembra sledeči spored: Del starega Egipta. (Naravni posnetek.) Sakalavsko nošnje in običaji. (Naraven posnetek.) Hči gostilniškega čuvaja. (Drama.) Axolotl. (Naraven posnetek.) Zavzetje srca. (Komično.) — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9. Mesalina. (Plinija.) Zrakoplovski vajeneec. (Komično.) Rešilni oddelek je bil v času od 19. do 26. novembra 17krat klican. Prepeljalo se je 9 bolnikov in sicer 4 s kolodvorov, 5 pa iz mesta v bolnico, drugih 8 voženj odpade na prevažanje bolnikov iz bolnice v hiralnico oziroma iz hiralnice domov.

Zdravstveno stanje občine Ljubljanske od 13. do 19. nov. Novorojenec je bilo 20, mrtvorojenec 1, umrlih

37, in sicer za otroščico 1, za grizo 1, za jetiko 1, valed nezgode 1, za različnimi boleznimi 23. Med temi je bilo 12 tujcev, 17 jih je bilo iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer 2 za otroščico, 1 za noricami, 4 za ošpicami, 2 za škrlatico, 1 za tifuzom, 3 za grizo, 2 za ušenor.

Zaklalo se je v mestni klavnici od 6. do 13. novembra 1910: 94 volov, 7 krav, 1 bik, 1 konj 303 prašičev, 135 telet, 46 kostrunov in dva kozlička.

Prememba posesti. Gospod Josip Balon je kupil za 70.000 K hišo, v kateri se nahaja znana gostilna »Pri fajmostru«.

Kako je Jovan zažgal Ahlinovo šupo? Kakor smo že v zjutrajšnji izdaji poročali, je policija včeraj aretovala sodnijsko ločenega delavca Ivana Jovana, po domače »Jančeta«, zaradi hudodelstva požiga, storjenega dne 30. septembra, ker je priznal, da je zažgal kozolec, odnosno šupo posestnice ge. Marije Ahlinove. Jovan se zadnji čas ni hotel poprijeti nobenega stalnega dela, marveč se je potepal po raznih špelunkah z različnimi temnimi elementi. Kritičnega dne, se je bil sklenil, kakor pripoveduje, nad Ahlinovo maščevati, ker je svoj čas parkrat poprosil, pa ni ustregla njegovi prošnji. Podal se je h kozolcu z neko kovinasto cevjo, v katero je utaknil svečo in volno ter to zasmodil vsled česar je nastal požar, ki je celo poslopje vpepelil kljub pomoči na lice mesta došlega požarnega gasilnega društva. Policijska komisija je Jovana in nekega njegovega pajdaša še isti večer izsledila v neki žganjariji ter ju kot osumljenca o zadevi najstrožje prijel in ker jima ni bilo mogoče dokazati direktne krivde ju je pustila na prostem. Le-ta dva sta krivda zavračala na nekega neznanega moškega, ki je prišel prejšnji večer prenočevati pod kozolec z neko žensko, s katero sta baje zjutraj blizo kozolca kurila in kuhala, potem pa odšla na Barje. Policija je nato napravila po Barju več pogonov in aretovala po šupah nekaj sumljivih individvijev, katerim se tudi ni moglo priti glede zažiga do živega. Jovan je pri zaslišanju neki izjavil, da je zato priznal zločin, ker ga peče vest, da bi ne bili zaradi tega drugi po nedolžnem zaprti. — Jovan je bil svoj čas mestni delavec in je igral ob nedeljah po gostilnah na harmoniko, potem je imel pa srečo, da je prišel za lovskega čuvaja na Notranjsko, a tudi ni vztrajal in je bil kmalu odslovljen. Potem je bil zopet za dni-največ ter je bil med tem časom večkrat kaznovan zaradi raznih nepoštenih dejanj, kakor tudi zaradi javnega nasilstva. Posebno rad je izgovljal in prodajal harmoniko. Ker je žena uvidela, da je nepoboljšljiv, se je od njega ločila in šla po svojem zaslužku v Medvode. Pred nekaj meseci je »Jančeta« prišel za njo in ker ni hotela z njim nobene zveze, je postal nasilen ter je naposled proti nji streljal potem pa zbežal proti Ljubljani. Le tukaj se je takoj sam javil pri policiji in cel dogodek povedal. Rekel je, da je zato prišel sam v Ljubljano, ker noče, da bi ga orožniki gonili semkaj. Jovan se je zadnji čas popolnoma udal žganjeplitju in se pajdaši z individuali najnižje vrste. Sodišče bo dognalo koliko temelje njegove izjave na resnice in če se vse to uresniči in dokaže, ni izključeno, da se ne bi razvozljala tudi zagonetka o požaru Jesihovega kozolca, ki je bil komaj par sto korakov oddaljen od Ahlinovega in je tudi ta takoj drugo noč pogorel.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejmo se: 2 kontorista, 1 poslovođa, 5 pomočnikov mešane stroke, dva pomočnika specerijske 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 5 prodajalk, 6 učencev. — Službe iščejo: 3 knjigovodje, 2 korespondenta, 3 kontoristi, 2 potnika, 2 poslovođa, 25 pomočnikov mešane stroke, 7 pomočnikov železninske stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 8 pomočnikov modne in galanterijske stroke, 7 kontoristinj, 9 blagajničark, 12 prodajalk, 5 učencev. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti majhni odškodnini.

Narodna obramba.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Štepanju vasi naznanja vsem članom in članicam tega društva prežalostno vest, da je preminula neje članica gospica Jožefa Anžič, Poljanska cesta št. 74. Vahijo se vsi čl. člani in članice tega društva, da se udeležijo pogreba, kateri se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob pol 4. popoldne, v največjem številu ter s tem izkažejo pokojnici zadnjo čast. Zbirališče članov in članice točno ob 3. popoldne v hiši žalosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Vipavska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Vipavi priredi letošnje leto svojim članom, kakor tudi vsem svojim prijateljem »Miklavžev večer«, pri katerem bo obdarovano vse — mlado in staro — seveda v prvi vrsti pridni in nedolžni otročiči, a kakor se čuje glas iz višine, se v znak pobožljanja v letošnjem letu tudi na dobre gospe, pridne gospodične in vrljudne gospode ne bo popolnoma pozabilo. Zato pa dne 5. decembra zvečer vsi, ki hočete biti obdarovani k Miklavžu, ki ga bo videti v polni njegovi bliščobi in z vsem njegovim spremstvom v hotelu »Adrija«, kjer se bodo razdelila »pridnim« po njihovem zaslužku večja ali manjša darila. Obenem obvešča podružnica vse svoje člane in prijatelje, da priredi koncem tega leta »Silvestrov večer«, kojega natančen spored pravočasno objavimo.

Društvena naznanila. Češkoslovenski klub namerava prirediti češki jezikovni tečaj in vabi vse one, ki bi želeli učiti se češčine, na sestanek, ki bo v sredo, dne 30. t. m. ob 8. zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Otvoriti se namerava tečaj za začetnike, če se pa prihlasi kaj takih, ki že znajo kaj češčine, tudi tečaj za te. Poučeval bo g. V. M. Zalar. V prvi polovici prihodnjega meseca priredi klub svoj prvi družabni večer.

Društvo slov. trg. sotrudnikov v Ljubljani priredi, kakor smo že objavili dne 3. decembra v velikem salonu hotela »Ilirija«, zabavni večer, s sledečim sporedom: Godba; Bratranec (burka v enem dejanju); srečlov; Zane iz Iblane (komičen solonastop); ples. Začetek točno ob polu 9. zvečer, vstopnina 40 vin.

»Sokol« v St. Vidu nad Ljubljano. Za jutri napovedana predstava, ki bi se imela vršiti v gostilni pri »Slepem Janezu«, se je radi raznih zaprek morala odgoditi do prihodnje nedelje.

»Sokol« in »Narodna čitalnica« v Krškem priredita letos »Miklavžev večer«. Spričo dejstva, da se v Krškem že dolgo vrsto let ni priredil tak obče priljubljeni večer, je pričakovati obilne udeležbe. »Sokol« in »Narodna čitalnica« v Krškem kliče: »Le krepko naprej!«

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes zvečer se uprizar pri prvi senzacionalna francoska komedija »Tat vseh tatov« (za par-abonente). — V nedeljo popoldne ob 3. se uprizar pri zelo znižani vstopnini Vojnovičeva drama »Ekvinokelj« (za lože nepar); zvečer ob 7. pa velika Wagnerjeva opera »Tannhäuser in pevska tekna na gradu Wartburškem« (izven abonementa; za lože par). Med overturo je vstop v gledališče zabranjen. Glavne vloge pojo gđ. Nadasova, ga. pl. Foedranspergova (kot gost), gđ. Smidova, g. Waszmuth, g. Persl, g. Križaj, g. Bukšek, g. Kadřabek, g. Rasberger in g. Kralj. Paže pojo: gđ. Thalerjeva, gđ. Smidova, gđ. Perslova in gđ. Danilova. Sodelujejo člani drame in pomnožni orkester »Slovenske Filharmonije« ter pomnožni zbor.

Rikard Wagner: Tannhäuser in tekma pevcev na Wartburškem gradu. Opera v treh dejanjih. — Kakor v vseh svojih operah, je tudi »Tannhäuserjevo« besedilo spesnil skladatelj Wagner sam; tudi v tej operi je uporabil deloma zgodovinska dejstva, deloma narodne pravljice in pripovedke ter jih je strnil v enoto. Osebe v operi so deloma zgodovinske, deloma mitične. Dejanje se vrši v XIII. veku v Turingiji, nedaleč Eissenacha in na gradu Wartburškem, pri grofu Hermanu.

I. dejanje: V notranjosti gore Hørsel, kjer kraljuje boginja Venera. Pri njej je vitez in pevec Tannhäuser, ki pa se je sladkosti ljubezni že naveličal. Spomin ga vleče nazvgor v svet, kjer evete pomlad in kjer trpe in živijo ljudje. Venera ga zadržuje, a on zakliče na pomoč Marijo, in med grmenjem se izpremeni kraj v dolino pod gradom Wartburg. Na skali sedi mlad pastir in piska, veseleč se pomladi. Tannhäuser se strme oзира ter vidi romarje, ki hité v Rim. Kesanje napolni njegovo dušo, sramuje se svojega bivanja pri Veneri ter plaka. Tako ga najdejo grof Herman z lovei vitezi, pevec in prijatelj Tannhäuserja. Vseelo pozdravijo tovariši, ki je bil izginil za dolgo časa. Tannhäuser noče z njimi na grad, a ko mu Wolfram pové, da ga čaka Elizabeta, gre s peveci na Wartburg.

II. dejanje: V pevski dvorani prepeva Elizabeta, ker se veseli vrnitve ljubljene pevca. Wolfram ji privede Tannhäuserja, ki se vrže Elizabeti pred noge. Grof in Elizabeta sprejemata gospodo in pevce, ki hočejo tekmovati med sabo, kdo rši najboljše vprašanje: kaj je bistvo ljubezni? Zmagalca bo odlikovala Elizabeta. Wolfram vidi v ljubezni čist studenec, ki izvira iz duše, Tannhäuser pa meni, da je bistvo ljubezni uživanje, polnost. Vsi obsojajo Tann-

häuserja in ga prepričujejo, a Tannhäuser jih besen zavrne, da le on vé, kaj je prava ljubezen, saj ga je učila ljubezni »boginja ljubezni« — Venera. Ogorčeni, v svoji pobožnosti zadeti vitezi hočejo Tannhäuserja pobiti, a reši ga Elizabeta. Grof mu obeta odpustanje, ako se skesa in dobi pri papežu odvezo. Tannhäuser roma torej v Rim.

III. dejanje: V dolini pod gradom Wartburg. Jesen. Elizabeta pričakuje Tannhäuserja iz Rima in izprašuje romarje, ki se vračajo, kje je. Izginil je in nihče ne ve zanj. Elizabeta se žalostna vrne domov. Wolfram sluti, da je prijatelj po poti umrl, tedaj ga zagleda potrtega in uničenega. Papež mu bivanja pri Veneri ni odpustil, nego ga je preklel. V obupu pokliče Tannhäuser Venero, ki se res prikaže in ga zove k sebi. Že hoče Tannhäuser zopet k njej, tedaj zagleda mrtvaški izpred: Elizabeta je od žalosti umrla. Presunjen se vrže Tannhäuser čez truplo in umre v vzklikom: »Sveta Elizabeta, prosí zame!« Takrat se vrnejo mladi romarji z vestjo, da je ozelela suha Tannhäuserjeva romarska palica, — dokaz, da mu je Bog odpustil.

Rikard Wagner, največji dramatični mojster 19. veka, reformator opere in avtor največjastnejših, v glasbenem in pesniškem oziru najslajnejših, a tudi najtežjih oper, je bil rojen leta 1813. v Lipsiji ter je leta 1883. umrl v Benetkah. »Tannhäuser« je njegova 6. opera, ki se je uprizarila prvič leta 1845. v Draždanah. Poleg »Lohengrina« in »Večnega mornarja« je »Tannhäuser« tretja Wagnerjeva opera na slovenskem odru, toda »Tannhäuser« je med njimi najlepša in največjastnejša.

»Glasbeno Matico« zastopata na slavnosti, ki se vrši danes in jutri v Zagrebu za 50letnico hrvaškega narodnega gledališča in za 100letnico Stanko Vrazovega rojstva, gospod dr. Vladimir Ravnihar, predsednik, in g. prof. Anton Jeršič, odbornik »Glasbene Matice«.

»Zveza slovenskih pevskih društev v Ljubljani« priredi v nedeljo, dne 4. decembra 1910 ob pol 5. popoldne v veliki dvorani »Narodnega doma« veliki pevski koncert. Sodelujejo: prof. dr. Pavel Kozina, pevske zbor »Narodne čitalnice« v Kranju, pevski zbor »Glasbene Matice«, slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, pevski zbor društva »Slavec«, »Žirovnikov zbor« iz St. Vid pri Ljubljani in orkester »Slovenske Filharmonije« v Ljubljani. Na sporedu je: 1.) Davorin Jenko: Kosovo, uvertura za veliki orkester, izvaja orkester »Slov. Filharmonije« pod vodstvom kapelnika g. E. Czajaneke; 2. Emil Adamič: a) »Fantu«, mešan zbor; b) »Lipac«, mešan zbor; Janko Žirovnik: »Se davno mrači«, narodna pesem, mešan zbor, poje »Žirovnikov zbor« iz Sent Vid pri Ljubljani, pevodvodja gosp. Janko Žirovnik; 3. J. Aljaž: a) »Na bregu«, moški zbor, b) »Na dan«, moški zbor z baritonamspevom g. A. Wouka, poje pevsko društvo »Slavec«, pevodvodja gosp. Albin Lajovic; 4. Fr. Gerbič: a) »Nihče ne ve...«, b) »Akord v molu«, c) »Trubadurka«, d) »Pogled v nedolžno oko« (nove pesmi), poje g. dr. Pavel Kozina; 5. a) Fran Gerbič: »Slance«, moški zbor; b) D. Jenko: »Na moru«, moški zbor, poje »Glasbena Matica«, pevodvodja g. M. Hubad; 6. a) A. Dvorak: »Slovanski ples štev. 4«, b) Grieg: »Norveški ples št. 4«, izvaja orkester »Slov. Filharmonije« pod vodstvom g. E. Czajaneke; 7. E. Adamič: »Vasovalec« (nova), poje pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, pevodvodja g. Zorko Prelovec; 8. E. Adamič: »Ijubica« (nova), poje pevski zbor trgovskega društva »Merkur«, pevodvodja gosp. Zorko Prelovec; 9. a) Oskar Dev: »Barčica«, narodna pesem, b) E. Adamič: »Zaman pod oknom«, poje mešan zbor »Čitalnice« v Kranju, pevodvodja g. R. S. — Kosovo in Na moru se proizvajata v proslavo 25letnice skladatelja Davorin Jenka. »Nihče ne ve«, »Akord v molu«, »Trubadurka«, »Pogled v nedolžno oko« in »Slance« se proizvajajo v proslavo 70intnice skladatelja Frana Gerbiča. Cene prostoroj: sedeži po 2 in 1 krono; stojšča po 60 vin., za dijake po 30 vin., se dobivajo pri ge. Češarkovi v Se-lenburgovi ulici in na večer koncerta pri blagajni.

Koncert »Dolenjskega pevskega društva«. Dne 20. novembra t. l. je priredilo naše pevsko društvo koncert z lepim, izbranim programom v tukajšnjem »Narodnem domu«. Ob pol 9. je nastopilo okolu 20 članov moškega zbora, ter lepo zapelo pesem »Ušahli cvet«. Nato je sledil ženski zbor »Dva ana«, katere sta bila z vso preciznostjo zapeta. Med drugimi mešaniki zbori je posebno nagajala pesem »Cigani« in končna pesem valček Schwaba: »Dobro jutro«. Vseh pevk in pevcev je nastopilo nad

40, kar je za naše razmere gotovo zadostno. Iz tega nastopa se pač vidi delo odbora, kakor tudi delo našega znanega pevovodje g. Hladnika, kateri z vso vno deluje za blagor našega pevskega društva, za kar smo mu iz srca hvaležni. Po končanem programu je sledil animiran ples. Udeležba k temu večeru pa za novomeške kroge gotovo ni bila najčistnejša. Pogrešali smo mnogo meščanskih in uradniških rodbin, kakor tudi mnogo onih, ki vedno kriče, da se naj prireajo veselice, da se povzdigne družabnost. Dolžnost takorekoč naj bode vsakega, da poseba take prireditve, kajti kaj slabo vpliva taka udeležba na g. pevke in pevce, kateri se zastojno trudijo po več mesecev, da bodo nudili našim prebivalcem pevski užitek in se kaj razočarano spogledajo, ko vidijo, da sta njih postrtovalnost in trud poplačana — s prazno dvorano. Upamo, da se taka malomarnost udeleževanja narodnih prireditev v prihodnosti opusti. Gospicam pevkam in g. pevceem se pa za trud zahvaljujemo, ter jih naprošamo, da še v naprej vztrajajo, tako, da nam nudijo zopet v kratkem tak lep koncert, kateri naj bode istodobno sestanek prebivalcev Novega mesta brez razlike stanu.

Slovanski Jug.

— Ban in hrvatsko-srbska koalicija. V sredo, 23. t. m., je imel ban dr. Tomašić konferenco s tistimi poslanci, ki so bili izvoljeni na njegov program. Pri tej priliki je izjavil, da je takoj pripravljen sklicati sabor, ako hrvatsko-srbska koalicija zajamči, da se bodo takoj izvršile volitve delegatov v peštanski parlament in da se bo vladi votala indenniteta do konca tega leta. Na to sporočilo je izdal izvrševalni odbor hrvatsko-srbske koalicije to-le izjavo: Ustavna dolžnost bana, odgovornega hrvatskemu saboru, je, da brez rezerve in brez kakršnihkoli kvetel stopi pred sabor ter zahteva od njega proračun ali indenniteto. S stališča ustavnosti je torej popolnoma abnormalno, ako ban potom časopisja izjavlja, da bo sabor sklican šele v slučaju, ako mu le-ta zajamči, da bo dobil indenniteto. Ako bi se katerakoli stranka odzvala takemu banovemu pozivu, bi to pomenilo toliko, kakor da dopušča, da sme eksekutiva ukazovati legislativi. Ako bi se pa hrvatsko-srbska koalicija pokorila temu diktatu, bi s tem vezala roke saboru. To insinuirajo koalicije odločno odbija od sebe ter konstatuje, da pada krivda, da nastane 1. decembra izvenproračunsko stanje, samo bana, ki ni pravčasno predložil saboru indennitete in torej tudi s tehnične strani ni on omogočil, da se izogne izvenzakonitemu stanju v našem avtonomnem gospodarstvu. — Ta komunike jasno kaže, da se ni nadejati sporazuma med banom in koalicijo, to pomeni toliko, kakor da bo sabor v kratkem razpuščen ter razpisane nove volitve.

— Gledališka predstava v Zagrebu. Jutri slavi hrvaško narodno gledališče 50letnico, odkar se je vršila v Zagrebu zadnja nemška gledališka predstava. Te slavnosti se udeležijo tudi zastopniki srbskih gledališč v Belgradu in Novem Sadu. Belgradsko narodno gledališče bo zastopal ravnatelj Gavrilović, literarni klube v Belgradu Ilić, srbsko narodno gledališče v Novem Sadu pa ravnatelj Hadžić.

— Velik požar v Zagrebu. V četrtek zvečer je nastal ogenj v veliki tovarni koč v Zagrebu, Nova ves. Požar so lokalizirali, popolnoma pogasili pa so ogenj šele večerj popoldne. Škoda znaša en milijon kron, vendar pa je škoda pokrita z zavarovalnino, ki jo bo morala izplačati prva ogrska splošna zavarovalna družba.

— Poset dalmatinskih trgovskih zbornic v Sarajevu. Kakor smo že poročali, so trgovske zbornice v Splitu, Zadru in Dubrovniku sklenile, napraviti izlet v Sarajevo v svrhu poseta ondodni trgovski zbornici. Definitivno je določeno, da se ta izlet priredi 12. decembra. Tega izleta se udeležijo tudi zastopniki dalmatinskega železniškega sveta, ki se pa iz Sarajeva napotijo še v Zagreb in na Dunaj.

— Prestop v pravoslavje. V Vranju je prestopil Rudolf Verstl, rudarski uradnik, iz katoliške cerkve v pravoslavno. Ceremonija se je vršila v vranjski cerkvi. Verstlu je bil za botra Pera Kušaković, ki je spreobrnenu dal pri krstu ime Milutin Sumarević. Po cerkvenem obredu je kum Kušaković dal banket v hotelu »Evropi« na čast novemu članu srbske pravoslavne cerkve.

— Kako cenijo šolo srbski kmetje. V Jelenju, mali vasi v krajeveškem okraju, so vaščani sklenili, da si zgrade svoje šolsko poslopje. Ta svoj sklep so tudi izvršili in da-

nes še stoji aredi vaši lepa, s vsem potrebnim opremljena šola. Vse stroške za šolako zgradbo so pokrili vaščani iz svojih žepov, dasi je med njimi samo 95 davkoplačevalcev. Srbski kmet hrepeni po šoli, pri nas pa gotovi ljudje na vse kriplje nasprotujejo šoli in učiteljestvu.

— Zmanjšanje praznikov na Bolgarskem. Znano je, da ima pravoslavna cerkev izredno mnogo praznikov. Da je to gospodarskemu razvoju škodljivo, je jasno. To so uvideli praktični Bolgari in bolgarska vlada je pravkar predložila sobranju zakonski načrt, s katerim se odpravlja mnogo nepotrebnih praznikov. Po novem zakonu se praznujejo vse nedelje in ti-le dnevi: božič, dva dni (preje tri), velika noč dva dni (preje tri), vnebohod, binkošti, novo leto, trije kralji, svečnica, 19. februar, 25. marec, 23. april (sv. Juri), 11. maj, 29. junij, 2. 6. in 16. avgust, 14. september, 26. oktober, 8. november in 6. december. Soprazniki so rojstni dnevi kralja, kraljice in prestolonaslednika.

Po slovanskem svetu.

— Slovan. učiteljski kongres, ki bi se imel letos meseca avgusta vršiti v Krakovu, se je iz neznanih razlogov odpovedal. Sedaj javljajo poljski listi, da se slovanski učiteljski kongres vrši definitivno leta 1911. v Krakovu in sicer 21., 22. in 23. julija. Program tega kongresa ostane v bistvu isti, kakor za letos projektirani shod.

— Nova češka opera. Češki skladatelj Neumann, ki je kapelnik mestnega gledališča v Frankobrodu, je vglasbil novo opero, ki ji je dal ime »Ljubimkovanje«. Ta opera je bila prvič vpripravljen v Kielu na Nemškem. Dosegla je vsestranski uspeh.

— Smrt maloruskega pisatelja. V petek, 18. t. m., so izročili materi zemlji prah maloruskega pisatelja Vasilja Domanicekega v njegovi rodni vasi v Kolodnišču v Ukrajini. Domanickij, rojen leta 1877., je umrl 10. septembra t. l. na jetiki v francoskem mestu Arachonu, kjer si je iskal zdravja. Mrtvo njegovo truplo so prepeljali v domovino, da tako izpolni njegovo zadnjo željo.

— Poljska zmaga v Poznanju. Pri dopolnitvi volitvah v občinski svet poznanjski dne 22. t. m. so Poljaki zmagali. V III. razredu so zmagali vsi poljski kandidati. Poljaki so vzeli Nemcem dva okraja.

Izpred sodišča.

Misijonsko delo. Pred graškim okrajnim sodiščem se je zagovarjal Siletni starec Schönbacher, ker je razžalil misijonarja patra Alojzija Wilfingerja iz Messendorfa — nazval je namreč misijonarje »lumpe in bagažo«. Stari, onemogli revež je pravil sodniku, da je bil še pred kratkim bogat posestnik in da je imel premoženja v vrednosti 120.000 kron. Pa so prišli misijonarji ter mu pravili, da vzgojujejo uboge, črne ajdovske otroke. Prigovarjali so mu, naj da svoje premoženje v ta namen. Ker nima otrok in ker je dober katoličan, mu je ta predlog ugajal. Pustil se je zapeljati, da je misijonarjem prepustil vse svoje premoženje ter šel k njim na stanovanje. Pri dr. Weberu je podpisal pogodbo in po tem podpisu je postal berač. Za njegovo premoženje, ki je bilo vredno 120.000 kron, so mu dali 2000 kron, ter mu obljubili stanovanje, postrežbo in 40 kron na mesec. Razventega so mu obljubili, da si sme oddržati svojega konja in voz. Od vsega tega pa dobiva samo 40 kron. Stanovati mora v umazani luknji, namesto vina dobiva mošt in razventega ravna jo ž njim slabše nego s psom. Pravil je tudi, da so ga iz hiše zato ven vrgli, ker je zaradi slabe postrežbe oštel mlado gospodinjico, s katero je poseben pater Wilfinger zelo prijazen. Ogorčen je izjavil, da so ga na najpogostejši način misijonarji ogoljufali, kajti lagali so mu, da bodo za njegov denar vzgojevali uboge zamorske dečke; v resnici se pa za zamorce niti brigali niso, temveč so za njegov denar žrli in lenuharili, dočim on jesti ni imel. To ga je tako ogorčilo, da je v svoji izbi obupano zaklical: »Mislim sem, ko sem podpisal kon-trakt, da imam opraviti s pošteniimi ljudmi in ne z zahrbtnimi lumpi in s tako bagažo, kakor so misijonarji.« Iz te izpovedi reveža je razvidno, kakšne namene imajo pravzaprav misijonarji. S povzdignjenimi rokami je zatrjeval: »Prisegam pri bogu, pogodba je napačno spisana, ogoljufali so me!« Obtožence je rekel, da je pater Wilfinger rajše šel k psu in k mladi gospodinjici, kakor pa k njemu, od katerega je imel ves njegov denar. Sodnik je skušal zastopnika krščanske ljubezni do bližnjika privrati do tega, da bi mu odpustil. Pobožni

pater pa ni odpustil siromaku, katerega je ogoljufal na vse njegovo premoženje. Okrajni sodnik je na to ob-sodil starčka na 10 kron. Na to je pa sporočil sklep, da bo odstopil akte državnomu pravdnistvu, ker obstoja sum, da so misijonarji Schönbacherja ogoljufali.

Hudodelstvo zoper pravost. Pred mariborskim okrajnim sodiščem se je zagovarjal en posestnik in več kmetijskih fantov zaradi hudodelstva nenravnosti proti naravi. Ti so bili: Martin Frass po domače Marulek, 36 let star, samski hlapec; Ignacij Breznik, rojen leta 1856., oženjen, posestnik; Valentin Senekovič, 16 let star, krojaški učencec; Franc Rebernik, 20 let star, čevljiarski učencec v St. Lenardu na pa Avgust Kraner, 16 let star, viničarjev sin. Po tajni obravnavi so bili obsojeni: Martin Frass na osemnajst, Ignacij Breznik na tri, Kraner na štiri, Rebernik in Senekovič na dva meseca težke ječe.

Razne stvari.

* Tostega zapuščina. Lev Nikolajevič Tolstoj je zapustil oporoko, s katero je svoja posestva, izvzemi Jasno Poljano, zapustil svoji družini. Celo premoženje, števisi posestev, znaša okroglo deset milijonov rubljev. Vse imetje, in izvzemi ome-njena posestva, je Tostoj določil za dobrodelnost namene, zlasti da se ubla-ži beda v velikih mestih na Ruskem. Rodovina Tolstega ima od tega premo-ženja le omejen užitek. Najbrž bodo sinovi in hčere oporoko izpod-bijali.

* Italijanski železničarji — ta-tovi. V Neapolju so aretirali te dni celo tatinsko družbo, ki je kradla že leta in leta blago iz železniških vozov. Na sled jim je bilo tem težje pri-ti, ker so bili člani te tatinske druž-be sami železničarji. Celo družba je bila dobro organizirana in je imela v posameznih mestih svoje redne o-čjemalce. Dosedaj so zaprli 14 železni-čarjev in nekega veletrgovca, ki je bil njih odjemalec.

* Nenavadna blazina. V Londonu je umrla dama, ki je bila med bo-gatimi lahkotnicami zelo znana. Sploš-no so jo imenovali »lepo Evelino« in morala je biti res lepa, kajti še v sta-rosti 48 let je imela ljubimec. V nje-ni zapuščini so našli nekaj posebnega; blazino od samih koein iz moških brk. Celih 30 let je živela »lepa Eve-lina« samo ljubec in naravno je, da je v tem času spoznala silno mnogo »čestilcev«. Vsakemu je vzela nekaj koein iz njegovih brk, jih povezala z drobnim trakom in zapisala na trak ali celo ime dotičnega ljubimca, ali vsaj začetne črke njegovega imena. Vse te koeine je spravljala in si na-pravila blazino, na kateri je počivala njena glava v času bolezn, ki jo je pahnila v grob.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

S. — Dunaj, 26. novembra. V današnji seji poslanske zbornice se je nadaljevala debata o draginskem vprašanju. Kot prvi je govoril poslanec Fresl in sicer v češkem jeziku ter jako obsirno. Za njim govori poslanec Niesner. Seja še traja.

Izbruh krize v »Zvezi južnih Slova-nov«.

S. — Dunaj, 26. novembra. Že dolgo latentna kriza v »Zvezi južnih Slovanov« je sedaj izbruhnila. Štirje poslanci, del te zveze, znani dalmatinski poslanci Prodan, Ivanišević, Trešić — Pavišić so vzeli dejstvo, da je prišel poslanec Smolaka na Du-naj, za povod, da izstopijo iz »Zveze južnih Slovanov«. Trdijo namreč, da ne morejo biti s poslancem Smolako v enem in istem klubu. Cel dan se že vrše pogajanja med njimi in »Sloven-skim klubom«, oziroma njegovim na-čelnikom dr. Šusteršičem in podna-čelnikom dr. Korošcem, da bi ti štirje gospodje, ki so še pred nedavnim časom dali izraz ogorčenju proti dr. Šusteršiču, kot nekaj samostojen ode-lek pristopili »Slovenskemu klu-bu«. Bodi konstatirano, da poslanec Smolaka sploh in član »Zveze juž-nih Slovanov«, da je prijavil svoj pristop samo kot hospitant in da gle-de njega »Zveza južnih Slovanov« sploh še ni ničesar sklepala in odloče-vala.

Priznanja drju Kramaru.

F. — Dunaj, 26. novembra. Dr Kramar dobiva iz vseh krajev svoje-ga volilnega okraja brzojavke, v ka-

terih se mu izraza zaupanje in pa ljubezen čehkih volilcev radi njego-vih neveljnih zaslug za politiko češkega naroda.

Slovanski glasovi o drju. Kramaru.

S. — Dunaj, 26. novembra. V krogih slovanskih poslancev in zla-eti tudi v krogih jugoslovanskih na-prednih poslancev se zelo obžaluje, da je češki enotni klub včeraj tako močno zavrgel dr. Kramarjevo kandi-daturo za predsednika kluba in s tem omalovaževal moža, ki ima za češko politiko toliko zaslug. Dr. Kramarja so postavili takorekoč na prosto. Zla-sti se poudarja, da so napravili Čehi s tem korakom veliko taktično hibo, ker so poslance dr. Kramarja, kate-riga so vedno pošiljali v boj proti Nemcem, v tem boju takorekoč sami deseaurirali.

Češki glasovi o preziranjju drju. Kramara.

S. — Praga, 26. novembra. Vsi češki listi se danes obsirno pečajo z rezultatom včerajšnjih volitev v enotni češki klub. »Narodni Listy« pišejo: »Pokazalo se je, da osebnu nasprotstva več veljajo kakor pa na-rodni interesi«. Realistični »Čas« pi-še: »Nikdo ne more razumeti, da po-litika kakor dr. Kramar in dr. Pacak nista izvoljena niti v parlamentarno komisijo enotnega in skupnega če-škega kluba«. Praška »Union« pravi: Poleg včerajšnje volitve pomenja ne-ljubo razočaranje. Razpoloženje je bilo depremirano. Mislimo, da bodo poslanci v tem oziru popravili, kar so zagrešili.

Grofica Tolsta nevarno bolna.

M. — Varšava, 26. novembra. Iz Jasne Poljane prihajajo vesti, da je stanje obolele grofice Tolste postalo brezupno. Grofica je popolnoma apa-tična in se nikakor ne trudi, poma-gati zdravnikom pri njih stremlje-nju, ohraniti jo pri življenju. Ona iz-javlja, da nima ničesar več iskati na svetu, ker za njo na svetu ni nobene-ga življenja in veselja več.

Bolezen belgijske kraljice.

M. — Bruselj, 26. novembra. Zdravstveno stanje belgijske kralji-ce se je danes nekoliko zboljšalo.

Vihar.

M. — Pariz, 26. novembra. Iz Bouenosa Aires poročajo, da je tam razsajal velikanski orkan, ciklon, ki je v mestu in okolici napravil velike škodo.

Volilni boj na Angleškem.

M. — London, 26. novembra. An-gleški parlament bo prihodnji pone-deljek razpuščen. Konservativci in liberalci se že mrzlično pripravljajo za nove volitve in za volilni boj, v katerega so že deloma posegli. Začeli so že prirejati velike volilne shode. Vlada bo v bodoče dovolila za vsake-ga poslanca 500 funtov šterlinov di-jet.

Gospodarstvo.

— Usiljivi »Frank«. Čudno je, s kako vno delo znana firma »Frank« na to, da bi si podvrgla slo-venski trg. Slovenci delamo in mora-mo delati na to, da si ustvarimo na-rodno industrijo. Brez narodne indu-strije nismo nič drugega, kakor tla-čani tujega kapitala. S pomočjo slo-venskih trgovcev se je posrečilo ustavariti »Kolinsko tovarno za kovno primes« v Ljubljani. S tem smo se v eni najbolj rabljeni vrsti konsumnega blaga osvobodili. Prej-snji odvisnosti od tujega blaga je se-daj lahko konec. A glej ga »Frank«! Ta je hud, ker se Slovenci oprijemljejo izdelkov narodnega pod-jetja, ker kupujejo kolinsko ciklorjo, od katere imajo razne narodne na-prave veliko korist. Vse mora biti podložno »Franku« in kapitalu iz nemškega cesarstva! Ker ne gre iz-lepa, hoče sedaj pod »Frankovim« vodstvom kapital iz Nemčije ustano-viti posebno tovarno na Slovenskem, da bi spodbudila našo »Kolinsko«. Ti inozemci računajo vendar malo preveč na nezavednost naših ljudi. »Franka« ne potrebujemo in pre-pričal se bo, da ga ne maramo, tudi če ustanovi tovarno, ker bomo podpi-rali vedno le svojo industrijo.

— Zbirke umetnih gnojil. Na zadnjem običnem zboru kmetijske-družbe je predlagala ena podružnica, naj bi družba preskrbela, da bi se razdelile med ljudske šole zbirke umetnih gnojil ali brezplačno ali pa saj za nizko ceno. Pooblaščenim smo tukaj poročati, da se bodo dobile takšne zbirke v majhnih steklenicah brezplačno ter se pozivlja, da se vod-stva, ki bi želela takšne zbirke tem hitreje prijavijo pri zastopniku ka-lijevega sindikata g. Iv. Mulec v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. Na raz-polago je 100 zbirk, katere se bodo razdelile, kakor hitro pridejo nara-čne steklenice. Zeli se, da bi se pri-

giasom pridejalo za pošto 60 v v znakah.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Zahvala.

V nedeljo, dne 20. t. m., ko mi je bil slavnostno pripet zlat križec — premilostno odlikovanje Njegovega Velicanstva cesarja — me je poča-stilo toliko prijateljev in znancev, da mi ni moglo vsakemu posebej izreči svoje srčne zahvale. Zato si dovolju-jem tem potom zahvaliti se v prvi vrsti visokorodnemu gospodu c. kr. okrajnemu glavarju baronu Schön-bergerju za prelaskav nagovor ob iz-ročitvi visoke odlike, vsem mnogo-številnim gospodom političnim, sod-nijskim, notarskim, davčnim, poštnim itd. uradnikom, vsem gospodom zastopnikom učitelstva, dalje gospo-dom županom in predstaviteljem so-sednih občin ter cestnega odbora, od-poslancem vrlih gasilnih društev, »Slovenskega lovskega društva« itd. za izkazano mi čast. Zlasti pa se obrača moja zahvala na občinskega svetovaleca g. Antona Kluna za nje-gov globokozasnovani slavnostni go-ovor in na domači obč. odbor, ki mi imam čast in ponos županovati, ker on je celo to slavlje priredil; posebno me vesele čestitke odposlancev iz Grčarice in Grčarskih Ravni.

Vsem, ki so se me ta dan spom-nili in mi pismeno ali brzojavno čes-titali, vsem, prav vsem, ki so bili pri slavnosti navzoči, če že ne oseb-no, pa vsaj v duhu, kličem: Hvala Vam, prijatelji! (3915)

Prigoria, 25. nov. 1910.

Ignacij Merhar, župan.

Poslano.

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po »Moll-ovem iran-coskem žganju in soli« dokazujejo uspeš-ni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot boleti utečujoče, dobro znano antirevma-tično mazilo. V steklenicah po K 1-90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo le-karnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrecno zahtevali Moll-ov preparat, zaznamovan z varnostno znakmo in po-dpisom. 4 29

Odličan klinik je določil, da hi-tro delujoča odvajala zaradi prehude-ga draženja črevo slabe, vsled česar je treba vporabljaljati vedno več odva-jala. »Sagrada Barbera« pa se kot lah-ka notranja masaža izogiba vsakemu prehudemu draženju in črevo tako ojači, da se poraba odvajala kmalu lahko zmanjša in naposled doseže po-polno redno odvajanje. »Sagrada Barbera« se dobiva po skoro vseh le-karnicah po 2 K 40 v in 70 v. Izdele-vališče in glavno razpošiljalništvo: Le-karna »Zum hl. Geist« na Dunaju, I. Operngasse 16. Pazite na ime »Barbera«.

Božič 1910. Staršem ni treba zdaj nič več ubijati glave, kaj naj svojim ljubljencem darujejo za božič. V mo-dernih božičnih odbirah in sestavah dobite že vse izbrano in najbolje sor-tirano, poslano v hišo. Renomirana izvozna trdka H. Auer tudi letos zo-pet nudi čitalcem lista priljubljene premijske sestave za dečke in deklice ter prekrasne odbire nakita za božič-no drevesce. Čudovito je, kaj vse nudi firma za nizko ceno. Kakor lani se bo-de tudi letos razpošiljalo angelsko zvonilo in čudesne sveče za božična drevesca ter slovito dunajsko pečivo za isto svrhu. Posebnost te sezije so pa govoreče, plesoče, hodeče, speče orjaške punčke bēbē, ki jih razpoši-lja ta trdka. Več v današnjem ogle-su izvozne trdke H. Auer, Dunaj IX./22 Servitngasse 4a.

Darila.

Upravištvu naših listov so po-slali:

Za Ciril-Metodovo družbo: Gosp. Jos. Obilčnik K 9, nabral v veseli družbi na fantovščini ga. J. Novaka. G. Fr. Stare v Kamniku K 1 kot pre-plačilo za oglas v »Slov. Narod«. Trije Nedomžalčani v Domžalah K 12. Vesela družba v gostilni gosp. Fr. Kavčiča Na Privozu K 4 je iz-dražila malo krtačico v prid družbi za K 24. Ga. Ivanka Kokalj v Kra-nju K 4 — kot odklonjena pučnina. Skupaj K 50. Hvala! Na zdar!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. novembra: Ana Oražen, hči vlakvodje, 5 let, Bohoričeva ulica 26.

Dne 25. novembra: Josipina An-žič, hči posestnice in mesarice, 24 let, Poljanska cesta 74.

V deželni bolnici:

Dne 24. novembra: Barbara Babnik, delavka, 67 let. — Katarina Lukan, sluškinja, 19 let.

Ali imate bolečine?

Od revmatizma, od protina, g'avobole, zobobola? Ali ste si po prepihu, prehlajenju kaj nakopali? Poizkusite s bolečine tolažilnim, zdravilnim, krepič jošim Fellerjevim fluidom z znakmo »Elsafluid«. To ni samo reklama. Toot se potekuje 5 kron poštne prusto. Izbavalec samo lekarnar Feller v Seabici, Elain trg št. 238 na Hrvaškem

Več vprašajočim gostilničarjem:
Izboljšati si hočete svojo obrt ter promet z jedili in piščico pomnožiti. Prikljubiti se hočete pri svojih gostih in pridobiti mnogo stalnih. Vrh tega pa hočete pridobiti gotovega denarja. Nabavite si Hupfeldovo glasbilo. Pišite Ludviku Hupfeldu na Dunaj, VI., Mariahilferstrasse, in zahtevajte natančne tiskovine gratis in franco.

Svila za neveste

od 1 K 35 vin. meter naprej v vseh barvah
Franko in še osrednjeno se pošilja na dom. Bogata izbira vzorov se pošlje s prvo pošto. Trgovina za svilu v Bernu, Zürich.

Priporočamo našim rodbinam
kolinsko cikorijo.

Nobena kapljica

ne koristi tako želodcu,
kot požirek

pristnega „**FLORIAN-a**“!

Clovek!

Pomni treh besed:

želodca red!

Postavno varovano.

Proti

zobobolu in gnijolobi zob

izborno deluje dobro znana
antiseptična

**Melusine ustna
in zobna voda**

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Realjeva cesta št. 7.
1 poleg Franc Jožetovega jubilejnega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sanja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod. lekarnar!

Prosim vljudo, pošljite mi zopet
tri steklenice. Vaše izborno delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katere je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

V mrazem letnem času je za
všečno sobo najpotrebnejše pohištvo
dobra peč. Prikupno izgledanje, ko-
likor mogoče preprosta, majhna pe-
strežba in prijetna mehka toplota so
zahteve, ki se stavijo na dobro peč.
Tem pogojem ustrezajo izdelki re-
nomirane tvornice peči Rudolfa Ge-
burth, c. kr. dvornega strojnika na
Dunaju VII., Kaiserstrasse 71, tele-
fon 584.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 3000. Srednji zrčni tlak 760 mm

novembr	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	Nebo
25.	2. pop.	736.9	-5.0	brezvetr.	del. oblak.
9. zv.	734.4	-2.9	sl. szah.	oblačno	
26.	7. zj.	731.9	0.0	brezvetr.	

Srednja večerajšnja temperatura -5.6°
norm. 1.5°. Padavina v 24 urah 18 mm
Po noči je snežilo.

Tužnim srcem javljamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem, da
je naša ljubljena mati, oziroma stara mati,
leta in tašta, gospa

Marija Drašček

poslastica in gostilničarka

danes, dne 26. novembra v 76. letu
svoje starosti preminila s sv. zakra-
mentom po kratki mučni bolezni mirno
v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice bo v
ponedeljek, 28. novembra ob 1/4. uri
popoldne iz hiše žalosti, Bohoričeva
ulica št. 9 na pokopališču pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo daro-
vale v župni cerkvi pri Sv. Petru.

Ljubljana, dne 26. novembra 1910.

3919 **Žalujoči ostali.**

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem naznanjamo prelužno vest,
da je naša ljubljeni soprog,
oziroma oče in stari oče, gospod

Jakob Marn,

nadčitalj v p.

včeraj v petek ob 8 1/2 zvečer po
daljši mučni bolezni, preminil s sv.
zakramenti v 67. letu starosti mirno
v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika
bo v nedeljo, dne 27. novembra ob
polu 4. popoldne iz šole na Viču na
viško pokopališče.

Blagoga rajnika priporočamo v
prijeten spomin.

Na Viču, 26. novembra 1910.
Magdalena Marn roj. Pospisil,
soprog.

Tonica Ziegler roj. Marn,

Dr. Rudolf Marn, 3913

c. kr. finančni koncipist.

Leopold Marn, učitelj.

Marija Marn, otroci.

Robert Ziegler, učitelj, zet.

Jadviha Marn roj. Erzin

Pavla Marn roj. Majer, sinah.

Robert, Rudolf, Milan, Smiljan,

Svetovid, Dušan, vnuki.

Mesto posebnega obvestila.

S prav dobrim uspehom se
MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravnas
alkalična kiselina

rabi pri:
obolelosti sapil
katarjih v požiralniku
bronhij, vnetju
pljuč in prane mrene.
Zaloge: Mikael Kastner, Peter Lascnik
in A. Šarabon v Ljubljani.

Trgovski pomočnik
mešane stroke želi 1. decembra t. l.
nastopiti službo. Nastopi lahko tudi
tako. 3917
Več pove upravnistvo »Sl. Nar.«

Kupijo se
dobro ohranjene štelaze
in pudel
za trgovino s težotinami in pasodo.
Ponudbe pod »Sreča« na upr. »Slov. Naroda«.

Zimska, fina
damska in otroška
oblačila in perilo
priporoča
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana
Stari trg št. 28 (nasproti Zalaznika).

Velika izbira modulu
jopic - plaščev - pelerin.
Moderni čopci, klobučki, robove, nogavice,
pistone jopic in druge pletenice.
Vse modno in dobro blago.
Ne izbrzo pošiljam tudi po pošti

**Uradno dovoljena, že 15 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska**
posredovalnica stanovanj in služeb
G. Flux

Gosposka ulica št. 6,
priporoča in namešča le boljše
službe iskajoče vsake vrste

kakor
privatne trgovske in gostilniške osebe.
Izbira različnih služeb, zlasti za ženske.
Vestna in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena.

Potnina tukaj.

Prosi se za natančen naslov. 3893

Ženitna
ponudba.

Pridna gospodična, 20 let stara,
lepe znanosti, neomadeževane pre-
tečnosti, z lepim premoženjem, hišo
v kateri se vodi gostilnica, na lepem
prometnem kraju trga, se želi zaradi
ženitbe spoznati z mladencem, ali
edvomcem brez otrok.

Moški, ki ima nekaj premoženja
in veselje do obrti, naj
pošlje svoje ponudbe s sliko na
upravnistvo »Slov. Naroda« v Ljub-
ljani pod »Sreča« zakon.

Tajnost strogo zagotovljena s
čestno besedo.
Slike se vračajo. 3895

Peter Kobau
sedlar in tapetnik v Kranju
nasproti hotela »Nova Pošta«

se priporoča slavnemu občinstvu za
vsa v njegovo stroko spadajoča dela,
kakor tudi. 3908

vozove in sanko.
Delo se izvršuje točno, trpežno,
po solidnih cenah.

Velika izbira bele in črne žime
po jako znižani ceni, kakor tudi

morska trava.
Imam vedno veliko popolnoma izvršene

posteljne oprave
v zalogi od 30 kren naprej.

Konjska mrva
prve vrste prežano blago, se kupi na
cele vagone. 3882
Ponudbe pod »Stalna potreba«
na upravnistvo »Slov. Naroda«.

MLINAR
dobro izvežban, želi vstopiti v službo
kot pomočnik ali pa v najem vzeti
mlin. — Naslov: J. K., mlinar, poste-
restante, Idrija. 3883

Kontorist
(začetnik) popolnoma vešč slovenščine,
nemščine in hrvaščine, absolvent trg.
šole išče službo. 3869
Dopisi pod »J. K. 27« na uprav-
nistvo »Slov. Naroda«.

Star, dobro ohranjen
klavir
se prod. — Radeckoga cesta
št. 2, I. nadst. 3873

Iščem stanovanje
dve ali tri sobe.
Ponudbe na upravnistvo »Slov.
Naroda«. 3910

Sprejme se ta toj
čevlarski
pomočnik
za mešano delo. — IVAN ŠETINA,
Študentovska ulica št. 9. 3867

Prvi hlapec
(Stallmeister) z dobrimi izpričevanji slo-
venskega in nemškega jezika zmožen
se sprejme. 3907
Ponudbe z navedbo plače na trdiko
Fil. Tambarlini v Kočevju.

Išče se trgovine izučen, samski
kompanjon
za dobro idečo trgovino brez konku-
rence. — Ponudbe pod »Zlata pri-
lika 5000«, pošta Kal pri Sv. Petru
na Krasu, Kranjsko. 3896

Prod. se radi povečanja obrata
za nizko ceno
parna lokomobila
12 HP v prav dobrem stanju. Vidi se
lahko v obratu.
Več pove iz prijaznosti upravnistvo
»Slov. Naroda«. 3889

Napredaj je
majhno posetvo
z vsemi gospodarskimi poslopi, njive,
travniki in gozd, 10 minut od Mokro-
nega pri cesti, pripravno za živinorejo
in mlekarjo. Cena po dogovoru.

Več pove, Blaž Mevželj, gostil-
ničar v Mokrenogu. 3898

Kompanjon
z 20 — 30.000 K se išče v svrhu raz-
širjenja že obstoječe trgovine s stavbi-
skimi potrebščinami, premogom, drvi,
kakor tudi za povečanje brezkonkurenčne
restavracije in trgovine z mešanim bla-
gom tik ob večji postaji juž. železnice
v bližini večjega mesta na Slov. Štajer-
skem, proti hipotekarnemu varstvu. Pro-
daja ni izključena. Ponudbe pod »Zinauer«,
Sv. Jakob v Slov. goricah. 3905

Pred božičem
naj vsak, kdor se zanima za božična darila,
zahteva po dopisnici moj bogato ilustr. vani
glavni katalog z veliko izbiro božičnih daril.
Dobi ga vsak gratis in franco.
C. in kr. dvorni dobavitelj JAN KOMRAD, Most št. 550
(Češko). 2914

Dve prodajalki
za trgovino s papirjem in galanterijo
sprejme takoj 3837
Fr. Jglič, Šjubiljana Mesni trg 11.

**Prod. se pod jako ugodnimi po-
goji nova enonadstropna**

hiša
z vrtom, nekaj gozda in vsa gospo-
darska poslopja. — Kje, pove uprav-
nistvo »Slov. Naroda«. 3832

Stanovanje
s 3 sobami, kuhinjo, kletjo in pritliki-
nami se odda za februarjev termin
na Riški cesti št. 17.
Več pove posestnik G. Bolte,
ravnotam. 3857

Učenca
poštenih staršev s primerno izobrazbo,
14 do 15 let starega sprejme takoj
v trgovino z mešanim blagom pod
ugodnimi pogoji J. Pretnar, trgovec
na Bledu. 3755

Gospodična
absolventka trg. tečaja, zmožna steno-
graf je. slovenske, češke in nemške
korespondence

išče mesta v pisarni.
Ponudbe pod »Zanesljivost« na
upravnistvo »Slov. Naroda«. 3880

Za otvoritev
železne trgovine
se odda lepi prostori v mestu v
najem **Promet bode velik.**
Ponudbe pod »Sreča« na uprav-
nistvo »Slov. Naroda«. 3886

Sanssouci
priznana najb. znamka, izdelek po franc. metodi
Carte d'Or, Carte blanche,
Asti spumante Torino, specialiteta.
Bakarska vodica, primorska „
Gennaro Ossoinack, Gorica
odlikovane šampanjske kleti.
36 Cenovniki gratis in franco. 71

Lepo posetvo
na Notranjskem z obsežnim poslopjem, v la-
terem se nahaja

trgovina in gostilna
z dobrim prometom in krasno zaraščanim vrtom
se iz proste roke prod. Poizve se pri uprav-
nistvu »Slov. Naroda«. 3900

Trgovsko izobražen
zaseben uradnik
samec, 35 let star, Slovenec, do
poljubne višine vsrčne zmožen,
išče pri večjem trgovskem pod-
jetju, ali bančnem zavodu pri-
merne službe.

Nastop začelom maja 1911.
Prijazne ponudbe pod A. Z.
upravnistvu »Sl. Naroda«. 3899

EMIL DOBRIČ, LJUBLJANA,
Prešernova ulica št. 9, poleg c. kr. glavne pošte.

Povodom blizajočega se Miklavža ter božičnih praznikov
priporoča svojo vsestransko bogato založeno trgovino ga-
lanterije, igrač ter predmetov za darila, srečolove in spo-
mine. — Priznana najokusnejše sobe (kipi), vaze, slike in
39 drugi predmeti za ozaljšanje domov. 16

Solidno blago! Zmerne cene! Zmerne cene!

BOŽIČNA DARILA!

„Predno si nakupite božičnih daril si
blagovolite si ogledati še moje izlozbe in presodite cene! —
Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam dajo drage
volje vsaktera pojasnila, da se prepričate in ugotovite se bodele
tako, da si nabavite svojih potrebščin le pri trdki“

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg ali Sv. Petra cesta.

Specialna trgovina najnovejših precizijskih ur (s izpričevanji točnosti)
svoje lastne tovarne ur v Švic z varstveno znamko „IKO“.

Največja zaloge ur, zlatine in srebrnine, juvelov
ter briljantnih nakitov itd., istočasno ogromna izbira kina-
srebrnega blaga, kakor nastavkov, jedilnega orodja itd.,
vse v najmodernejšem slogu.

Postrežba strogo solidna. Cene najnižje!

Na pismena vprašanja se odgovarja z obratno pošto.

Telefon 273. Brzjavni naslov: „H. Suttner“.

„Cenik zastoni in pocenine pristo.“

Naše delovanje na kulturnem polju pa se bo koncentrovalo v izobraževalnem delu s predavanji, ki jih prireda naše ferijalne organizacije in s podporo, katero bomo nudili našim naprednim izobraževalnim, bralnim ali političnim društvom. Zlasti mladino pri »Sokolu« bo treba sistematično duševno vzgojevati našim članom, da se tako paralizuje pogubnosen vpliv klerikalnega dištstva pri »Orlu« in podobnih družbah in kongregacijah. Kjer še ni »Sokola«, je treba združiti šoli odraslo mladino v posebno organizacijo, kajti naša prihodnost je — to nam mora biti jasno — v zavedni, napredni mladini. Treba je poskrbeti za javne knjižnice v naših bralnih in izobraževalnih društvih, ki si jih sama ne morejo preskrbeti. In končno je važna naloga narodno-narrednega dištstva vzbuditi vse sroča ali slobo delnišča društva, ki bi nam lahko koristila in jih oživiti ali reformovati v zdrave organizacije, aktivno sodelovati pri osebnih agitaciji, kadar gre za skupen nastop pri naših ljudih, pomagati pri sestavljanju katastrov narodno-narrednih zakonikov in sploh širiti na vse načine naše

Dopisi, določeni za »Dijaški vestnik« naj se pošljejo vsaj do srede vsakega tedna, ko je redakcijski zbiralec za vsakosobni »Dijaški vestnik« na naslov: Milko Naglič, urednik, Ljubljana IV., Ilirska ulica št. 25.

Jg. Zalokar, klepar, Brežice.

Odlikovana
Frva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana
Milsarjeva ulica 5 Recherjeva hiša
RUDOLF A. WARBINEK

Jamstvo šest let.

Eksport v vse dežele.

triporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
blidno narejene pisane, klesarje in
harmonije tudi celoizprane
a gotov denar, za dolga od-
plačila ali neposede.

oprave in ugaševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.

navoja tvojica na avstrijskem jez.

Zaloga Puchovih koles.
Kolesa sprejema v popravo, omaj-
manje in ponikljanje ter
izposojevanje koles.
Točna, solidna in cena izvršitev.

Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Cenili zastavi in franke.

(zraven četvrtakoga mjesca).
Izdaje se u izdavačkim delima od
Mila i okusa. Cena za delo hita 3 K.
Kupuje zmečane iz rezane Sonate lina
na velikim ceni. 1164

Plüss-Staufferjev klej
klej, lep, spaja vsi — Dobiva se pri
Franou Kollmannu.

OLLA

je več nego
2000 zdravni-
kov označilo
za najzane-
maljše.

Zaloga v
Ljubljani:
A. Radvan, R.
Sušnik, Gabriel
Piccoli, lekar-
nar, A. Kanc,
drogerija, Ant.
Krišper.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov
za isti denar kot OLLA hvaliti za "ravno
tako dobro blago".
Ilustrovan, poučen in originalen cenov-
nik z navedbo prodajalšč zastoj od tvor-
nice za gumi OLLA na Dunaju II. 300,
Praterstr. 57. 1000

Stampilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Ceniki franco.

Najnovejša trgovina klavirjev
G. F. JURASEK,

prvi in edini češko-slovenski uglaše-
valec klavirjev in trgovec
v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13.
s 1. novembrom pa na Poljanski cesti
št. 13, kjer poveča svojo zalogo.

Priporočajo se klavirji,
pianini in harmoniji ne-
presežni po dobri kakovosti
glasu in sol dni sestavi, edi-
nole slovenski izdelki
od 450 K višje, harmoniji pa
od 150 K višje. Vsa v to stroko spadajoča
popravila kakor tudi uglaševanje vseh siste-
mov klavirjev izvršuje po jako nizkih brez-
konkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame
stare klavirje v račun za najvišje cene, ako
se pri njej kupi nov klavir. Za vsak pri njej
kupljen instrument jamči imenovana trdka
10 let. »Glasbeni Matic« in drugim sloven-
skim zavodom uglašuje klavirje edinele
koncesionirana trdka Jurasek.

Utenite s podobo in ime
„Ottoman“ (cigaretni papir
in stročnice) v spomin, ker hočejo s pona-
redbami zavajati konsumente.

Ogromen denar prihranite!

pri nakupu manufakturnega blaga, ako kupite sedaj v trgovini

I. GROBELNIKA

:: Ljubljana, Pred škofijo. ::

Ker opustim že koncem tega leta svojo trgovino, se bo

od 7. novembra 1910 naprej

vse manufakturno in modno blago, veliko
sukna in raznovrstne tkanine oddajalo
globoko izpod navadnih cen.

Vsakdo si lahko svobodno ogleda vse blago, ne da bi kaj kupil.
Ne zamudite prilike! Ne zamudite prilike!

POZOR! Za gg. trgovce, krojače in šivi je je prilika, na-
baviti si večje partije po izredno nizkih cenah.

Trgovski lokal

v Gorici, na izvrstnem mestu, že 20 let
z železnino uspešno uvedeno, tudi za
p. celarsko in stekleno blago prav
pripraven, se bo v krat. em oddajal v
najem. 3846
Naslov pove upravništvo »Slov.
Naroda«.

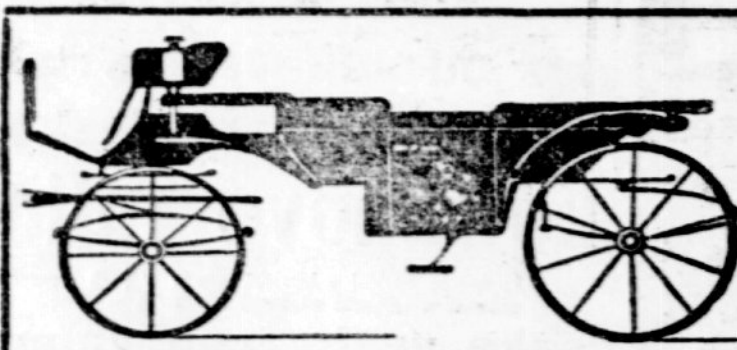
Nedosežno
Najnovejša
ameriška iznajdba

Magijensko gumasto blago za moške.
Porabno na leta. K 4-60.
Cca 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.
Magijensko gumasto blago za ženske.
(Varstvo žensk.) Priporočili najprvi zdrav-
niški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.
Kdor pošlje denar naprej (tudi pisemne
znamke) mu pošlje diskretno in poštne
prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

H. AUER
tvornica za gumasto blago.
Dunaj IX 2, Nussdorferstrasse 3-0.

Občinska hranilnica
v Drnišu v Dalmaciji
sprejema
hranilne vloge
od K 2.— do K 100.000—

proti 5% obrestovanju, ter povračila
zneske do K 5.000 — brez odpovedi, zneske
do K 20.000 — proti prijavi 8 dni, večje
zneske po dogovoru. — Za polletno izpla-
čanje obresti izdaja na zahtevanje obrestne
knjižice. — Dopisovanje v slovenskem in
hrvaškem jeziku. 3825
Za varnost hranilnih vlog in njih obre-
stovanje jamči občina Drniš.

Izdelovatelj vozov
Franc Visjan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

Ženitna 3878
ponudba.
Gospodična, stara 30 let,
s 4. letno hčerko, ter 5000 K
gotovina želi znanja v surho
možiti. e 3 gosvodom c kr.
finančne straže ali jandar-
merije, tudi 3 vdovcem.
Ponudbe pod »Pomlad«
na upravništvo »Slo. Na-
roda« do 3. grudna 1910.

Tudi to leto t. e. a bralec, sklicuje se na ta oglas za božično darilo
nastopne božične sestave.

**Stekleni nakit za
božično drevo 1910.**

Razpošiljam samo najbolj okusne,
resnično prekrasne zbirke najme-
dernejših reči. Pristne srebrne
in temne svinčane stvari n. pr.
božične zaječke, zlate ribice, božične zvončke, steklene smrekove storže,
srebrne svetiljke, srebrne zrakoplove, steklene srebrne orehe, ledene
svetce, prekrasne rajčice, trobenke, pozavne, refleksne kroglice, srebrne
kroglice poslikane, zlatno sadje, kačaste kroglice, prekrasne drevesne
vrhove, patentne svečnice, prekrasne anjele, božično dete s premičnimi
perutnicami, angelske lase in mnogo drugih mičnih novosti.

Zbirka I, 300 kosov K 6-50. Zbirka II, 180 kosov K 4-40.

Božične sestave 1910.

Za dečke (zbirka 3): tržni šotor ali trgovska prodajalnica s po-
polno opravo, mična izvršitev, najljubša igračka otrok, karton mizarkega
ordja, solidno delo, puška za streljanje, glasen pok, brez nevarnosti,
knjiga z barvnimi podobami, lesena peresna škaltjica, šivalni stroj z ročnim pogonom,
premičen, otroški gramofon, igra, kovinast ptičnik z jedočim premičnim ptičem, motorni
zrakoplov, Zeppelin leti na vrhovi, dunajski pometalni voz s konjem, teče samotvorno, zerjav,
kretalen s strojem na veter, mičen parni stroj, kurilen, z varnostnim ventilom, žene modele,
laterna magica (čarobna svetiljka) s slikami, skupaj 33 kosov za nizko ceno samo K 9-50,
ista sestava samo brez parnega stroja samo K 6-50.

Za deklice (zbirka 4): govoreča, 38 cm visoka orjaška punčka z uspalnimi očmi, sedi,
stoji, da se umivati, govori: papa in mama, velika soba za punčke, najljubše tapetirana,
kompletna sobna oprava za punčke, polirana, kuhinjska oprava z leseno in kovinsko po-
sodo, kovinasto ognjišče, karton s kmetiskim posestvom, prav lična izvršitev, igra domov
v lesenem kartonu, švicarska gradilna omara z lesenimi gradilnimi kamenci, lična basenska
knjiga z barvnimi podobami, lesena peresna škaltjica, šivalni stroj z ročnim pogonom,
premičen, otroški gramofon, igra, kovinast ptičnik z jedočim premičnim ptičem, motorni
zrakoplov, Zeppelin leti na vrhovi, dunajski pometalni voz s konjem, teče samotvorno, zerjav,
kretalen s strojem na veter, mičen parni stroj, kurilen, z varnostnim ventilom, žene modele,
laterna magica (čarobna svetiljka) s slikami, skupaj 33 kosov za nizko ceno samo K 9-50,
ista sestava samo brez parnega stroja samo K 6-50.

Vsakemu naročniku, ki pri meni dospe pred 15. decembrom, so zastonj
priloži za božično premijo lično darilo, razmeroma k velikosti naročila.
Edino razpošiljanje po povzetju dokler bo kaj zaloge
razpošiljalnica H. AUER,
Dunaj IX/22, Serviteng. 4-a.
(Križanaka trdka.) (Križanaka trdka.)

Izvrstna prilika za potovanje
Ameriko
je in ostane z novimi parniki
velikani:
Kaiserin Auguste Victoria. 25.000 ton
Amerika. 24.000 ..
Cleveland. 20.000 ..
Cincinnati. 20.000 ..
Pres. Lincoln. 20.000 ..
Pres. Grant. 20.000 ..
Brezplačna pojasnila daje
FR. SEUNIG
Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 28.

Suha bukova drva
dolga polena 1 seženj . . . . . K 21-
1 m. 12-
20 cm dolga, zagana in razsekana 1 seženj 29-
1 m. 14-50

Trske, premog, oglje, briketi i. t. d.
najceneje pri tvrdki 3436
ŠT. O. TAÜZHER, Dunajska cesta št. 47, — telefon štov. 152.

L. Schiffer priporoča
Trboveljski premog
3795
Dovozna cesta v kosih in orehovec, brikete,
dalje trda in mehka drva v
proga južne železnice. :: polenih in cepljene. ::

Prostovoljna razprodaja zemljišč.
V ponedeljek, dne 5. decembra 1910
dopoldne ob pol 10. uri
razprodajal bode iz proste roke g. dr. Gallatia svoja obširna, v Planini, nj
okolici in deloma v postojnskem sodnem okraju ležeca zemljišča, obstoječa iz lep
zaraščenih gozdov, njiv in travnikov.
Razprodaja se bo vršila v prostorih gosp. župana Kovšca v Planini
Pojasnila daje c. kr. notar Anton Galle v Logatcu. 3889

Pišite po vzorce.
V. J. Havliček in brat, kopališče Poděbrady (Češko)
Izvezna trgovina modnega in platnenga blaga
priporoča v najboljših kvalitetah:
Modno blago — sukno.
Jesen — 1910/11 — zima.
barhente — flanele.
Oprave za neveste.
Vzorec franco. — Dobite najboljše blago.
1 navedi 40 m pravih ostančkov, obično tabeleh na 800 HK —
franko po povzetju. Od tak se ne pošilja vzorec. Samo pri meni dobite pravo.

Zenski vestnik

Kaj je princala revolucija na Portugalskem ženskam.

Vse revolucije, ki so se dogodile na svetu, če so imele uspeh, so koristile edino moškini. Žene vsled teh niso ničesar pridobile. Pri veliki francoski revoluciji n. pr. so ženske zelo sodelovale. In sicer ne samo ženske s pariškega trga, ki so pri vseh vstajah in pri vseh bojih hodile na čelu revolucionarnih čet in ki so v pogumu in junaštvu mnogokrat prekosile revolucionarje — temveč tudi dame iz boljših krogov in inteligentke, ki so v svojih salonih zbirale voditelje revolucije in ki so nastopale na revolucionarnih shodih tudi kot govorice, kakor n. pr. krasna Etta Palmova, ki je imela na ljudskem shodu v Palais, Royalu ognjevit govor.

Z eno besedo, francoske žene so delovale za republiko, kakor moške, bojevale so se za njo, žrtvovali so za njo svoje premoženje, podajale so se v življensko nevarnost — toda ko je revolucija zmagala in je bila republika ustanovljena, niso žene dobile prav nikakršnega plačila in pripoznanja za svoje žrtve — narobe, poznejši Napoleonovi kodeksi, še dandanes na Francoskem veljavni zakoni, je ponižal francosko ženo na populono brezpravno stališče. Določila tega zakonika so mnogo neugodnejša, kakor n. pr. naši zakoni, kajti ona na primer ne dovoljuje omoženim ženskam, da bi samostojno razpolagale s svojim lastnim premoženjem in s svojimi lastnimi izdelki, prepoveduje nadalje konstatiranje nezakonkega očeta itd.

Ravnatoko je bilo pri severno-ameriški revoluciji. Tudi tam niso žene prišle do svojih državljskih pravic.

Zaradi tega se je ženski svet zelo zanimal za posledice portugalske revolucije, in to tembolj, ker so bili nekateri moške nove republikanske vlade pristaji in zagovorniki ženskega vprašanja.

Zenski francoski list »La Française« je prinesel pred nedavnim časom interview, katerega je imela njegova sotrudnica, Jane Mismeve, s portugalskim politikom Magehaesom Lima.

»Sem od zdavnaj prepričan feminist in upam, da tak tudi ostam,« je pravil ta gospod. »Žene so nam zelo pomagale.«

»Žene so pomagale tudi pri osvoboditvi Združenih držav,« je odgovorila časnikarica, »in vendar ...«

Gospod Lima je nekoliko pomislil, na to pa rekel:

»Jaz bom napravil za ženo, kar bo v moji moči. Dati jim moramo gotovo državljske pravice. Zakon o razporoki mora priti kot eden prvih v parlamentu v razpravo.«

Kakor se torej kaže, tudi portugalska revolucija ne bo preveč koristila ženskam. Izprememba zakonskega prava je vse, kar jim obljubljuje odkriti prijatelj, ki je gospodar situacije. Ali je razporoka, to žalostno zdravilno sredstvo zoper nesrečni zakon, kakšna feministična reforma? Ali ne koristi tudi možu?« vprašuje »La Française«.

Gospod Magehaes Lima je potem govoril o drugih reformah in navedel pri tem Gambettov izrek: »So stvari, katere je mogoče izvesti v šestih urah in katere so v osmih urah že nemogoče.«

»La Française« na to odgovarja:

»Portugalska vlada ni hitela, da bi dala ženskam državljske pravice v šestih urah. Ker je naša revolucija pozabila zaradi ravno te logike izpolniti to dolžnost, čakajo Francozi do danes na novo ugodno uro.«

Ta primera bi morala portugalske feministe privedi do premišljanja, ter jih prisiliti k delavnosti. Naj ne opuste ob tej uri energičnega poskusa, da dobe Portugalke v novem Portugalskem tisto mesto, ki jim gre.

Faktilno se dozdeva, da so žene tudi tam, kakor povsod, zelo vdane narodni stvari, toda za svojo lastno stvar se le malo brigajo.

Ko je gospod Lima prečital ta interview, je takoj napisal za »La Française« cel članek o ženi na Portugalskem. V tem pravi, da velja za ženo na Portugalskem še do danes staro rimsko pravo. Imajo mnogo dolžnosti, toda prav nikakršnih pravic; portugalski zakonik je podoben Napoleonovemu kodeksu. Vsled tega se je interes inteligentnih Portugalok osredotočil do zdaj glavno v literaturo. Gospod Lima imenuje razven pisateljice tudi nekoliko znamenitih časnikaric. Revolucije so se, tako pravi, portugalske žene uspešno udeleževale. Veliko število žen je bilo v revolucionarnih dneh oboroženih, hodile so po vojaških taborih in strele bolnikom in ranjencem. Hladnokrvno so gledale v obraz smrti.

O ženskem gibanju na Portugalskem pravi gospod Lima, da glav-

no stremi na to, da se žena s šolo osvobodí ter se jo napravi smotno, vzgojevati deca v naprednem duhu in biti sodelovalka moževa. Političnih pravic portugalske žene do zdaj ne zahtevajo, toda delujejo energično za izpremembo državljskega zakonika, v kolikor se tiče ženskih pravic. Do zdaj je bilo žensko gibanje na Portugalskem omejeno vsled republikanskega gibanja, kojemu so žene posvečale vse svoje moči. Šele zdaj, po izvojevanju republike, se bodo lahko popolnoma posvetile svojim lastnim interesom.

Članek gospoda Lima precej hvali portugalske žene. Vidi se mu, da je bil pisan za ženski list. Stara špansko-portugalska dvorljivost se ni umrla. Če bodo pa portugalski zakonodajalci tako dvorljivi tudi v zbornici pri tvorjenju zakonov, je drugo vprašanje.

Z Tolstoj o ženskem vprašanju. Veliki duh Tolstoj se je pečal z vsakim modernim pojavom. Za vsako vprašanje je imel ostro očitano stališče. Naše žentstvo bo nedvomno zanimalo, kaj je mislil in govoril Tolstoj o modernem ženskem gibanju. Prej pa moramo pripomniti, da je tudi žensko gibanje samo tedaj smatral za opravičeno, če ga je mogel podrediti svojim višjim idejam. Po tem se ravna tudi značaj njegovih izrekov. Ko mu je pred par leti posla- la ruska feministka Baskireva knjigo, v katerem je razlagala svoje ideje o ženskem gibanju, ga je obenem prosila, naj ji obenem s kritiko sporoči par svojih naziranj. Tolstoj je ugodil tej želji ter ji pisal sledeče: »Žensko gibanje je dobro, če pospešuje duševni razvoj ženske. Slabo pa je, če bojujoče nastopa za ničeve stvari in nič vredne ideale (volilna pravica). Znamenje zelo omejenih glav je, če se hoče videti v čisto dejanskih uspehih višji razvoj. Žensko gibanje naj v ženski dokonča ženo, to se pravi ženske kreposti prave pravosti in lepote. Samo na ta način se more smatrati žensko gibanje kot pospeševaljico človeštva. Kar vi, moja ljuba, pišete v svoji knjigi, je meni, odkrito priznanje, egalno. Ne razumem, kako se more uporabiti toliko časa in toliko duševne moči za take ničevnosti. — Grof Lev Tolstoj. — Se par drugih mnenj in izrekov naj dokaže, da si je ostal Tolstoj tudi pozneje vedno zvest in da ni imel nikdar pravega smisla za strogo zunanjo stran ženskega gibanja. Tako pravi: »Ženska naj se uči, postati originalna, ne pa slabo ponarejena.« ali pa »najvišja krepost žene je pravo materinstvo, katero mora izkazati ne samo napram svojim otrokom, temveč tudi napram svojemu soprogu in napram celemu človeštvu. Vse drugo je poststransko.« — Končno hočemo podati še eno naziranje Tolstega o duševnem življenju žene: »Značilno je, da predstavlja dandanes najvišji razvoj žene, kakor se vidi, takozvana feministika. Še značilnejše pa je, da jih ženske smatrajo za najlepši svet svojega spola, dočim nahajajo moške pri drugih ženskah mnogo višje duševne in moralne vrednosti. Velike umetnice, ki so nasprotno ženskemu gibanju, so le moške povzdignili. Žene ravno tem niso bile naklonjene.«

Z Kooperativna restavracija dijakinj v Parizu. Politična in literarna revija »Les Annales« prinaša navdušen članek o ustanovitvi kooperativnega doma dijakinj v Parizu, ki se nahaja v ulici Saint Jacques v petem okraju, kjer je središče šol in dijaštva. Skoraj vse znanstvene korporacije so se udeležile slavnostne otvoritve. Goste, med katerimi so bili Lind, rektor akademije ved, nadalje Lavisee, ravnatelj ljudske šole in član akademije, je pozdravila gospa Cruppiova. Vseh gostov je bilo 80. Gospa Cruppiova je razkazala gostom ves zavod, na kar so bili v jedilnici pogosteni. Dom naj bo pravi dom za deklice, ki stremijo po višji izobrazbi. Imajo veliko čitarno. Ker je Sorbona oddaljena samo 3 minute, morejo dijakinje tudi med predavanji priti v zavod. Zavod ima tudi sicer ves komfort na razpolago.

Z Zamorka pesnica. Američani iz dna svoje duše mrze zamorec. Vendar je pa bila prva žena, ki je v Zedinjenih državah obelodanila književna dela, mala zamorska sužinja, Phillis Wheatly, ki je živela samo trideset let, od leta 1754. do leta 1784. Bila je izvrstna pesnica in pisateljica. Rojena je bila v Afriki, od tam so jo privedli v Ameriko leta 1761, kjer jo je kupil nek bogatin z imenom John Wheatly iz Bostona, od katerega je vzela svoje ime. Ena od Wheatlyjevih hčera je naučila zamorko brati in pisati. Mala sužinja se je v par mesecih naučila perfektno angleški. V kratkem času se je do dobrega naučila latinsko, grško je pa toliko znala, da je mogla čitati Homerja. V svojem devetnajstem letu je objavila knjigo stihov, katere so jako radi čitali v Zedinjenih državah in na Angliškem. Da dokaže avtentičnost svojih del, je imela potrdila od svojega

gospodarja, guvernerja in podguvernerja ter od dvanajst odličnih bostonških meščanov. Njene patriotične ode so imele velik vpliv na veliko ameriško revolucijo.

Z Nov ženski puki. Gdč. Marija Jermolova v Peterburgu, hči prejšnjega ruskega poljedelskega ministra, je že nekaj časa članica carske požarne brambor, ter izvršuje prav tako poklice gasilca, kakor njeni moški tovariši. Gdč. Jermolova je kot gasilka izredno ročna in urna ter je že večkrat stavila svoje življenje v največjo nevarnost, samo da reši druge. Ustanovila je tudi na kmetih več požarnih društev, in se je pokazala na tem polju kot velik organizatorski talent.

Lastniki tovarn za opeko in cement zahtevajte samo stroje preizkušene sestava trdke

K. Novotný

specijalne tovarne strojev za keramiko in livarno
Praga-Visočany

Opreme za brožne peči, transmisije, posode za impregnovanje lepence i. t. d.
Na vpogled mnogo priporočil. 3820

Seydlin
Najbolje za zoba

CHRISTOFLE

Jedilno in namizno orodje
Priznane najboljša posrebljene.
Najlepše oblike. Kompletno opravljene kasete za namizno orodje, sklode, posode za omake, kavni in čajni servisi, namizni nastavki, umetnine.
Edino nadomestilo za prave srebre.
Specialni predmeti za hotele, restavracije in kavarne ter za pensije, me-naze i. t. d.
G. in hr. dvorni dobavitelj
CHRISTOFLE & Cie
Dunaj 1, Operaring št. 5.
(Heinrichsht.).
Ilustrovani cenovnik zastoj.
Po vseh mestih zastopniki-prodajalci.
Za jamstvo pristnosti nosijo vsi izdelki poleg stoječo tvorniško znamko in polno ime
CHRISTOFLE. 3686

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivega skubljenega perja K 2 polbelega K 2-80, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 8, belega 16, K prsnega puha K 12, od 5 kg nadale postnine prosto.
Dovršene postelje bogato napolnjene, iz nega rdečega, modrega, belega ali rmenega inlet-nanking-bлага, 1 pernica velika 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 28, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3, 3-50, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 16, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5, 5-50. Spodnja pernica iz grada 180x116 cm K 13, 15, razpoložljiva proti povzvetju postnine prosto pri naročilu od 10 K dalje.
M. BERGER
v Bečeni št. 1011, Čisti lon.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. Ceniki o zimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem postelnem blagu zastoj in poštnine prosto. 2762

Perje

za postelje in puha
priporoča po najnižjih cenah
F. HITI
Pred Škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši čevlji

sedanjosti.
Cene brez konkurence!
Edina zaloga le pri trdki
I. KEBER
(pri zlatem čevlju)
Ljubljana, Šolski drevored 8
v Mahrovi hiši.

Ustanovljeno 1845. Ustanovljeno 1845.
Edini zavod v Ljubljani
za kemično čiščenje obleke in zastorjev, barvarija in likanje sukna na par.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Važno! za Važno!

gospodinje, trgovce in živinorejce.
Najboljša in najcenejša postrežba
za droge, kemikalije, zelišča cvetja, korenine itd. tudi po Knappu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine kirurškega ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in soli za kopel. Oblastv. konc. oddaja strupov.
Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol dvojna sol, soliter, cecijan, kolmoč, krmilne apne itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.
Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rožic), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

Avgust Agnola

Ljubljana,
Dunajsko cesto 13
Izberna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilk
najnovejše
vrste
vezihih cenah

Lepo stanovanje

v visokem pritličju, s 3 sobami, sobo za služkinjo, kopalno so' o in drugo pritlikno se takoj odda.
Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«.
3877

Gramofone

najboljše vrste po najnižji ceni avtomatične, posebno za gostilničarje pripravne priporoča
Ivo Bajželj
Ljubljana
Marije Terezije cesta 11 (Koltze).
Ravnokar so došle najnovejše slovenske plošče
K 3-50. — 1000 igel K 2—. 2514

POZOR!

Najnovejši in najtinejši
pletilni stroj
za jopice, nogavice, in druge pletenine nudi vsakomur brez razlike trajen in dober zaslužek.
Glavno zastopstvo in prodaja za Kranjsko, Primorsko itd. 2578

Franc Kos

mehanična industrija pletenje modne konfekcije
v Ljubljani, Sodna ulica šte. 3.
Prospekti in ceniki brezplačno.

Svoji k svojim! Narodna trdka!

Milko Krapeš
urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.
Ustanovljeno leta 1851.
Cenji. občinstvu priporočam svojo bogato zalogo 1954
stenskimi in žepnimi ur, uhonov, prstanov in verižic.
Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno nizki ceni.
Popravila točno in ceno!
Za vsako prodano ali popravljeno uro jamčim 1 leto.
Odise brezplačno in poštino prosto.

Henrik Lanz Mannheim.

Največja tvornica
lokomobil
na kontinentu.
Pat. lokomobile
za nasičeno in pravreto paro z ventilnim krmenjem s stem
„LENTZ“
z delomožnostjo do 1000 P S.
Sovska razstava Dunaj 1910
najvišja odlika
državna častna diploma.
Avstr. prodajna pisarna
Emil Honigmann
Dunaj IX,
Löblichgasse 4.

Julija Štor
v Prežernovih ulicah št. 5.
Največja zaloga modnih, damskih in otroških
čevljev, čevljev za lani-tomaj in petih
pomladinskih porokih čevljev.
Elegantno in
jako skrbno
izvršitev po
vseh cenah.
3271

Najpriljubljenejši čevlji sedanosti.

August Replič
soder v Ljubljani 40
Kaleznikova ulica št. 16 (v Trnovu)
izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Za vsa rečna dela in pripadajoči material.

F. Meršol
Ljubljana, Mestni trg št. 18.
Bogata zaloga
vezenin, drobnega in modnega blaga kakor: čipk,
lišpa, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila,
robcev, ovrtnikov, volne, bombaža, sukanca itd. itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov ter drugih risb.

Štedilna ognjišča „Triumph“

za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsakršni izpeljavi.
Za 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot
najboljši in najprejnejši izdelek. Največja pri-
hranitev goriva. Specialiteta: štedilna ognjišča
za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr.
Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog
2040 francozski doposlani znamki.

Tvornica za štedilna ognjišča Triumph
S. Goldschmidt & sin, Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejše fasane
po najnižji ceni.

Ustanovljeno 1862. Telefon 584.

Rudolf Geburth, Dunaj
C. IN KR. DVORNI STROJNIK
VII. Kärntnerstrasse 21, na oglu Burggasse.
Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst
kurilnih peči
zlasti najfineje v vseh barvah in ognju emaj-
lirane peči z nikljasto montažo.
Regulirne polnilne peči od 15 K naprej
Trajnegorilne peči za kurjenje s premogom,
štedilna, kuhalna in strojna ognjišča
vseh velikosti
Peči z železnimi pečnicami
za kurjenje dveh ali treh sob.
Plinove peči in plinovi kamini.

Šampanjec Bouvier
izborna tuzemska znamka.
Štajerska vina
v steklenicah
izredne kakovosti! 3845
Vrste: **rizling,**
„Tigermilch“,
„Murperle“.
Dobi se v Ljubljani v vseh boljših
restavracijah.

Popravila in preoblike točno in cenovno.
Najcenejše
solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred škofovo 19, Stari trg 4,
Prežernova ulica 4.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN
Izdelovanje kamnoseških del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopnice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušle,
1714
Prezemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.
Umetni marmor (Carralyth patent) za obhajilne mize, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.
Xyloith kamenoles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sebne stavbe. Zelo prilagojen za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez špranj (zato iz zdravstvenih ozirov priporočljiv) lahko snajenje
nezgorljiv, v poljubnih barvah od najprejnejše do najfinejše izvršitve
Projektiranje in izvršitev železobetonskih stavb;
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.
Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telefon 237.

Zelo važno za vsakega trgovca in obrtnika.
Ker je sedaj zadnji čas za naročilo
reklamnih koledarjev za l. 1911
si dovoljujem jih ponuditi vsem cenj. trgovcem in obrtnikom
komad za
od 15 vinarjev naprej z blokom in tiskom.
Z veseloštevom se priporočam
Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11
trgovina s papirjem in galanterijo na drobno in debelo.
Vzorci na razpolago. Največja izber.
Cene brez konkurence. 3913
:: Pri večjem naročilu velik popust ::

AUSTRO-AMERICANA
Pobitniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neslajšo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kinetelka
v Ljubljani Kelečevske ulice 26.
Vsakovrstna Pijavčila daje se brezplačno.

C. kr. avstrijske državne železnice.
Izveleček iz voznega reda.
Veljaven od 1. oktobra 1910.
Prihod v Ljubljano (izine železnice).
7-14 jutraj: Osební vlak iz Jesenice, v
zvezi na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage,
Linca, Monakovega, Solno grada,
Badgasteina, Beljaka, Gorice, Trsta, Trčica
8-12 jutraj: Osební vlak iz Kočevja, Ru-
dolfovega, Grosuplje, St. Janža.
10-12 dopoldne: Osební vlak iz Trbiža,
Jesenice v zvezi na brzovlak iz Dunaja,
z. k., Celovca, Vllsingena, Düsseldorfa,
Kolna, Wiesbadna, Frankobroda, Mona-
kovega, Solnograda, Inomosta, Badga-
steina, Beljaka.
11-20 dopoldne: Osební vlak iz Gorice,
Jesenice, Celovca, Beljaka, Trčica.
2-50 popoldne: Osební vlak iz Kočevja,
Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje,
St. Janža.
4-17 popoldne: Osební vlak iz Trbiža, Co-
lovca, Beljaka, Gorice, Trsta, Jesenice, Trčica.
6-58 zvečer: Osební vlak iz Jesenice, v zvezi
na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage,
Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda,
Badgasteina, Beljaka, Dunaja i. k.
8-15 zvečer: Osební vlak iz Beljaka, Trbiža,
Celovca, Trsta, Gorice, Jesenice, Trčica.
9-07 zvečer: Osební vlak iz Kočevja, Straže-
Toplice, Rudolfovega, Grosuplje, St. Janža.
11-22 ponoči: Osební vlak iz Trbiža, Co-
lovca, Beljaka, Trsta, Gorice, Jesenice.
Prihod v Ljubljano (državne železnice).
9-40 jutraj: Mešanec iz Kamnika.
10-50 dopoldne: Mešanec iz Kamnika.
10-40 zvečer: Mešanec iz Kamnika.
10-30 po noči: Mešanec iz Kamnika iz ob-
nedeljah in praznikih v mesecu oktobru.
Časi prihoda in odhoda so navedeni v srednjem
evropskem času.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu

Ljubljana **Fr. Ševčik** židovska ul. 7.
puškar
priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnih
pušk in samokresov
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, ruskih in čeških strogo
preizkušenih pušk, za katere jamcem za dober strel. Posebno pripo-
ročam lahke trocevke in puške Beck s Kruppovimi cevmi za brez-
dimni smodnik. — Priporočam tudi
veliko zalogo vseh lovskih potrebščin
po najnižjih cenah.
Popravila in narečbe se izvršujejo točno in zanesljivo.
Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštnino prosto.

F. K. Kaiser puškar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6
priporoča svojo **bogato zalogo**
raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebščin, vseh
del koles (biciklov) kakor tudi
umetnični ogenj
po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samo-
kresov, biciklov točno in
solidno.
Cenovniki zastonj in poštnino prosto.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas
Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 850
Največja zaloga pohištva
za spalne in jedilne sobe, salone in gospodnje
sobe. Preproge, zastirki, medreči na vzmeti
šumnati medreči, otroški vrtljivi št.